

Cristina Rizea
Daniela Stoicescu
Ioana Stoicescu

Arte vizuale și abilități practice

Manual pentru clasa a IV-a

4

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației.
Acest proiect de manual școlar este realizat în conformitate cu Programa școlară
aprobată prin Ordinul ministrului educației nr. 5003/02.12.2014.

116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

Cristina Rizea
Daniela Stoicescu
Ioana Stoicescu

Arte vizuale și abilități practice

Manual pentru
clasa a IV-a

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2021–2022.

Inspectoratul școlar

Școala/Colegiul/Liceul

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Arte vizuale și abilități practice. Manual pentru clasa a IV-a.

Cristina Rizea, Daniela Stoicescu, Ioana Stoicescu

Referenți științifici: prof. Oana-Mari Solomon, Școala gimnazială Aletheea, București

prof. Vlad-Dan Perianu, Liceul de Arte Plastice „Nicolae Tonitza”, București

Copyright © 2021 Grup Media Litera

Toate drepturile rezervate

Editura Litera

tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Mihaela Spurcaci

Corector: Ionel Palade

Credite foto: Dreamstime, Shutterstock

Copertă: Vlad Panfilov

Tehnoredactare și prepress: Ana Vârtosu, Banu Gheorghe

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RIZEA, CRISTINA

Arte vizuale și abilități practice : manual pentru clasa a IV-a /

Cristina Rizea, Daniela Stoicescu, Ioana Stoicescu. – București :

Litera, 2021

ISBN 978-606-33-7673-3

I. Stoicescu, Daniela

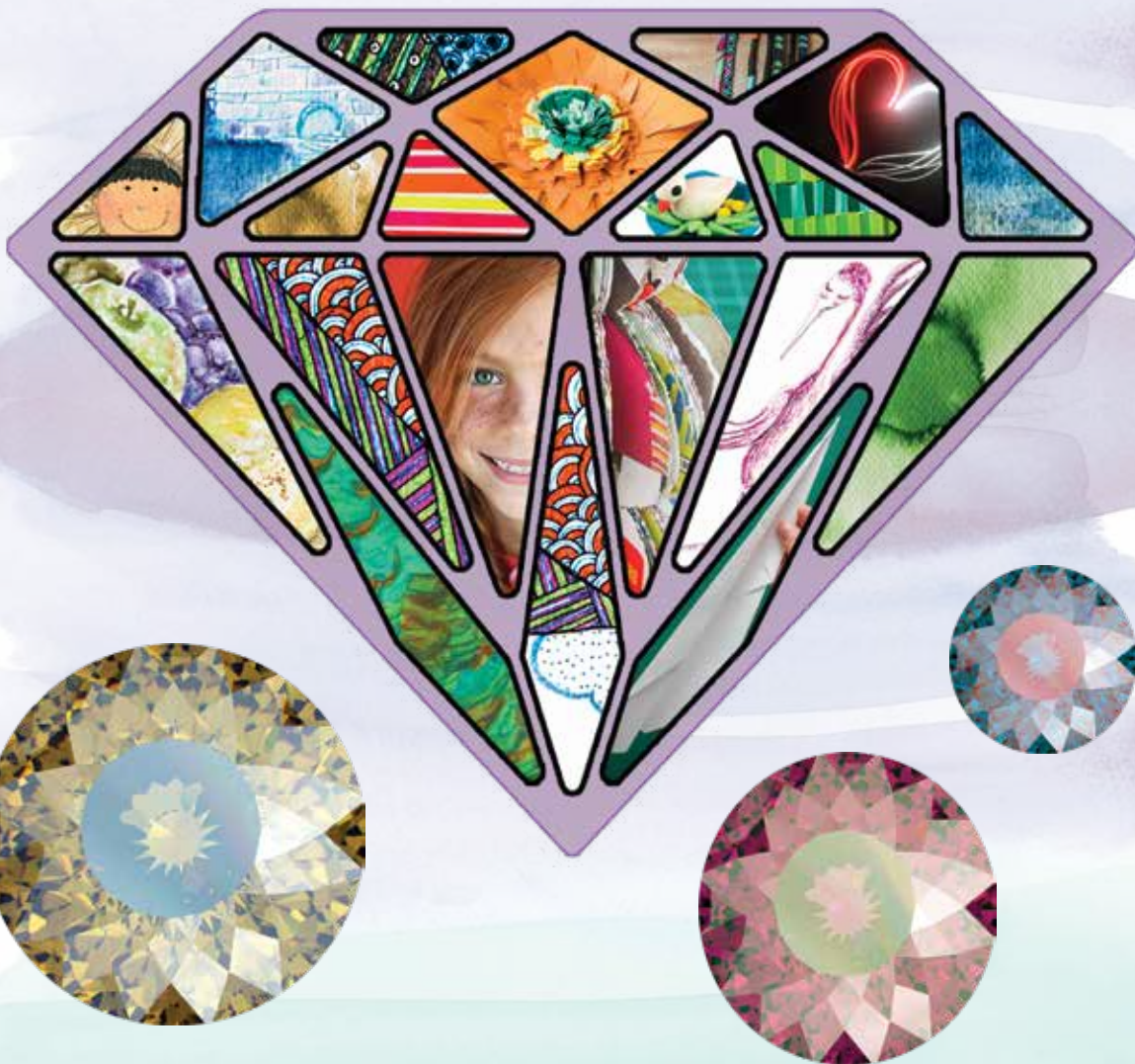
II. Stoicescu, Ioana

Dragi copii,

În acest manual, vă invităm să descoperiți lumea specială din afara și dinăuntrul vostru! Este o lume care seamănă cu un diamant, pentru că are multe fațete.

În clasa a III-a, ați observat că tot ceea ce ați lucrat a fost valoros, pentru că nu există bun sau rău în felul fiecăruia de a crea forme. Cu cât lucrările sunt mai diferite, cu atât sunt mai apreciate, datorită stilului propriu, personal.

Deși în paginile ce urmează aveți sugestii pentru forme și culori, acestea sunt doar pentru o orientare generală. Vă provocăm să vă simțiți liberi și să faceți lucruri complet diferite, într-un mod la care nu s-a gândit nimeni până acum. Dacă e ceva ce vă lipsește din lista de materiale dată, fiți creativi și găsiți variante de înlocuire.

Și nu lăsați pe nimeni să vă spună că nu aveți talent. Pentru că desenul, pictura și abilitățile practice se învață, așa cum se învață cititul, scrisul și socotitul. Iar secretul succesului este să aveți curaj să scoateți la lumină ideile. Idei despre lumea din afara și dinăuntrul vostru...

Autoarele

Cuprins

Structura unei unități tematice	6
Simboluri și casete	7
Materiale și instrumente	8
Unitatea 1. ÎN ZBOR	9
Între cer și pământ	12
Amintiri din copilărie	14
<i>Recapitulare și evaluare</i>	16
Unitatea 2. POVEȘTI DE TOAMNĂ	17
Atelier de artist	18
Natura, izvor de inspirație	19
Culorile, copiii luminii	20
Toamna, în școală	21
<i>Recapitulare și evaluare</i>	24
Unitatea 3. NOI, ÎN DIVERSITATEA LUMII	25
La capătul lumii	26
În țările calde	27
Brățara prieteniei	28
La fel și diferiți	30
<i>Recapitulare și evaluare</i>	32
Unitatea 4. POVEȘTI DE IARNĂ	33
Decoruri de iarnă: brazi și oameni de zăpadă	34
Sărbători cu lumină	38
<i>Recapitulare și evaluare</i>	40
Unitatea 5. SIMBOLURI	41
Buzunare magice	42
Stema sau blazonul	44
Lucrurile mele	46
<i>Recapitulare și evaluare</i>	48
Recapitulare și evaluare semestrială	50
Unitatea 6. MESERIILE PĂMÂNTULUI	51
Desenul, pictura, fotografia – pasiuni sau meserii?	52
Meșteri populari și meșteșuguri tradiționale	58
Povești din bucătărie	60
<i>Recapitulare și evaluare</i>	62

Unitatea 7. LUMEA FLORILOR	63
Florile inspiră	64
Circuitul vieții	66
Natură moartă	68
<i>Recapitulare și evaluare</i>	70
Unitatea 8. ÎN LUMEA CELOR CARE NU CUVÂNTĂ	71
Povestea unui fluture	72
Animale-simbol	74
Personaje de poveste	76
<i>Recapitulare și evaluare</i>	78
Unitatea 9. INVENTEAZĂ/REINVENTEAZĂ	79
Din inimă	80
Costume și decoruri	82
<i>Recapitulare și evaluare</i>	86
Unitatea 10. TRECUT, PREZENT, VIITOR	87
Clădirile povestesc	88
Joc și inspirație	90
Lumea prin ochi diferiți	92
<i>Recapitulare și evaluare</i>	94
Recapitulare și evaluare finală	95

Competențe generale și specifice, conform programei școlare pentru disciplina *Arte vizuale și abilități practice*, clasele a III-a - a IV-a, aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014

- 1. Explorarea de mesaje exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte**
 - 1.1. Exprimarea de opinii proprii referitoare la mesajele comunicate prin limbaj vizual
 - 1.2. Evidențierea caracteristicilor diferitelor categorii de elemente de limbaj plastic, în compoziții în mediul înconjurător și în imagini
- 2. Realizarea de creații funcționale și/sau estetice, folosind materiale și tehnici adecvate**
 - 2.1. Valorificarea unor materiale și tehnici adecvate, pentru exprimarea clară a unui mesaj intenționat
 - 2.2. Realizarea de compoziții la alegere, valorificând potențialul expresiv al limbajului plastic
 - 2.3. Realizarea de produse unicate, personalizate și utilizabile, în urma desfășurării unor activități dominant manuale, creative și ludice
 - 2.4. Remodelarea spațiilor și a formelor printr-un demers plastic intenționat și prin tehnici variate

Structura unei unități tematice

Pagina de deschidere

Fotografii cu produse realizate de către copii

Conținuturi (tema plastică/proiect pentru abilități practice etc.)

3
Noi, în diversitatea lumii

Subiecte aplicative:
La capătul lumii
În țările calde
Brățara prieteniei
La fel și diferiți

Competențe:
2.1.7.2, 2.2, 7.4

Titlul unității

Subiecte aplicative

Competențe

Leții: desen / pictură / abilități practice / fotografie

Recapitulare și evaluare

3 Noi, în diversitatea lumii

Subiect aplicativ: La capătul lumii
Tema: Culori reci

Subiect aplicativ: În țările calde
Tema: Culori calde

Recapitulare și evaluare

Desenează și realizează o imagine dintr-o fotografie realizată de colegii tăi, folosind tehnica numită "punctat". Folosește pentru aceasta diverse culori și linii diferite. La laștă Căminul. După ce ai realizat o astfel de lucrare, realizează și tu o altă lucrare în stilul de punctare realizat de colegii tăi. Folosește în acest scop culori diferite și linii diferite și realizează o altă lucrare în stilul de punctare realizat de colegii tăi.

Desenează și realizează o imagine dintr-o fotografie realizată de colegii tăi, folosind tehnica numită "punctat". Folosește pentru aceasta diverse culori și linii diferite. La laștă Căminul. După ce ai realizat o astfel de lucrare, realizează și tu o altă lucrare în stilul de punctare realizat de colegii tăi.

Desenează și realizează o imagine dintr-o fotografie realizată de colegii tăi, folosind tehnica numită "punctat". Folosește pentru aceasta diverse culori și linii diferite. La laștă Căminul. După ce ai realizat o astfel de lucrare, realizează și tu o altă lucrare în stilul de punctare realizat de colegii tăi.

Simboluri și casete

Activități de pictură și desen

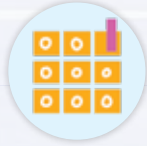
Aplicații (pune-ți mintea la contribuție!)

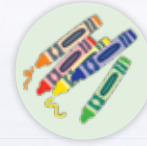
Explicații (îndrumări pentru învățare)

Activități pentru abilități practice

Gândește în afara cutiei!

Materiale necesare

Activități de fotografiere

Evaluare/ autoevaluare (verifici ce ai învățat)

Simbol ECO (reutilizare de materiale)

Informații pentru profesori

Varianta digitală

AMII static

AMII animat

AMII interactiv

Varianta digitală cuprinde integral conținutul manualului în variantă tipărită, având în plus exerciții interactive, jocuri educaționale, animații, filme și simulări.

Toate acestea au obiectivul de a aduce un plus de valoare cognitivă.

Paginile din manual pot fi vizionate pe desktop, laptop, tabletă, telefon, oferind o experiență excelentă de navigare, făcând posibilă parcurgerea manualului și revenirea la activitatea de învățare precedentă.

Instrucțiuni de utilizare a manualului digital

Butonul **AJUTOR**

deschide ghidul de utilizare a manualului digital.

Butonul **CUPRINS**

deschide cuprinsul manualului digital și permite deschiderea de Capitole/Lecții.

Butoanele de navigare

permit parcurgerea manualului și deschiderea unei anumite pagini.

Activități de tip static – deschide activități de tip static, care se derulează cu ajutorul butoanelor de navigare.

Activități de tip animat – indică elemente care se găsesc în partea de jos a paginii. Pentru vizionare, se activează butonul Redă ().

Activități de tip interactiv – indică elemente situate în partea de jos a paginii, de tipul: *Asociază*, *Bifează*, *Scrive de la tastatură*, *Selectează*. Butoanele de validare sunt: *Resetează* (care aduce exercițiul la starea lui inițială) și *Verifică* (prin care se verifică rezolvarea). Utilizatorul are la dispoziție trei încercări de a răspunde corect, după care răspunsul corect este afișat automat.

Materiale și instrumente

La disciplina *Arte vizuale și abilități practice* vei avea nevoie de mai multe resurse. Privește fotografiile de mai jos și amintește-ți ce ai folosit în clasa a III-a.

A

B

C

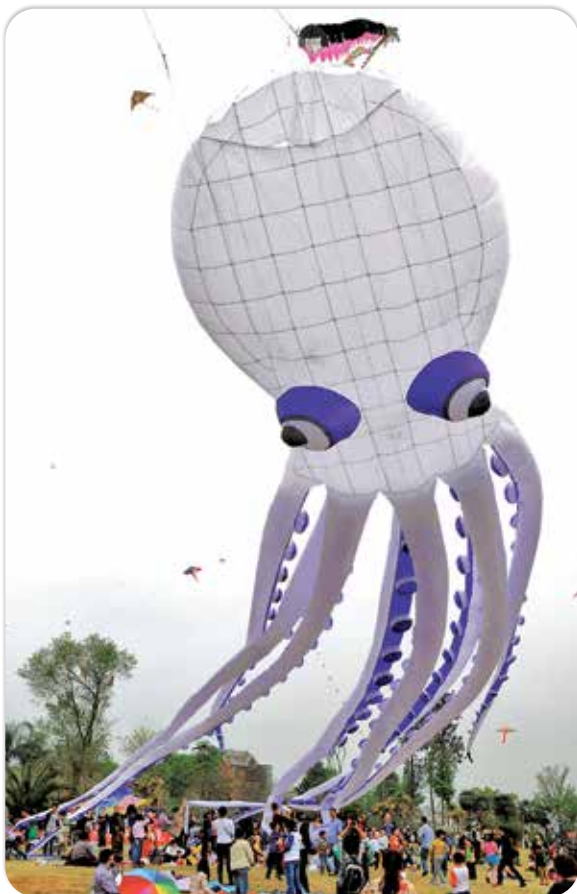
D

1. Realizează o listă, grupând instrumentele și materialele pe care le observi în figurile A, B, C, D. Poți folosi un tabel sau alt organizator grafic:

Materiale	Instrumente
hârtie colorată simplă și cu model	foarfecă simplă și cu model

2. Completează lista cu alte resurse pe care le ai la îndemână.
3. Ți-ai creat **o cutie de arte**, în care să depozitezi materialele reciclabile? Spune cel puțin trei avantaje pe care le ai atunci când folosești o astfel de cutie.

1 În zbor

Subiecte aplicative:

Între cer și pământ

Amintiri din copilărie

Competențe:
2.1; 2.2; 2.3.

Îți vei aminti:

- cum să comunicai idei și sentimente, folosind elementele de limbaj plastic: punctul, linia, pata de culoare, forma;
- care sunt tehnicile de lucru învățate până acum, cu ajutorul cărora poți realiza produse utile în viața de zi cu zi.

Vei descoperi:

- cum să desenezi și să decorezi un zmeu.

Recapitulare

Elemente de limbaj plastic: punctul, linia, pata de culoare și forma

Îți amintești?

Putem comunica cu cei din jurul nostru:

- folosind limbajul oral (atunci când vorbim);
- folosind limbajul scris (atunci când scriem);
- folosind limbajul vizual (atunci când ne ajutăm de fotografii, semnale vizuale, desene, sculpturi etc.).

Prin desen și pictură putem transmite ceea ce gândim și ceea ce simțim. În acest caz, folosim **elementele de limbaj plastic: punctul, linia și pata de culoare**, organizate în **forme** la care ne-am gândit (forme elaborate) sau în forme obținute întâmplător (forme spontane).

1. Privește cu atenție figurile **A**, **B**, **C** și **D**. Spune ce asemănări și ce deosebiri observi între ele.
2. Ce elemente de limbaj plastic s-au folosit în figurile **C** și **D**?

Tehnici de lucru pentru realizarea de produse utile

Îți amintești?

Din clasa I până acum, ai învățat numeroase tehnici de lucru care te-au ajutat să creezi obiecte frumoase și utile. Știi să tai, să decupezi după contur, să lipești, să mototolești, să rupi și să răsucești, să țevi cu benzi de hârtie, să îndoi, să împletești, să croiești și să coși, să modelezi etc. (Vezi fotografiile de pe această pagină.)

rupere și origami

mototolire

decupare după contur,
lipire, pliere

quilling

modelaj

croire și coasere

1. Care dintre tehnicile învățate îți place mai mult și de ce?
2. În ce scop pot fi folosite produsele date ca exemplu pe această pagină?

1 În zbor

Subiect aplicativ: **Între cer și pământ**
Tema: **Linia, punctul, forma**

Ai înălțat vreodată sau ai văzut cum se înalță un zmeu? Privește figura **A**, de pe această pagină, și spune care crezi că sunt condițiile necesare pentru a reuși.

Observă cu atenție figura **B**. Ce forme poate avea un zmeu? Dacă vrei să-l decorezi, ce fel de linii și puncte poți folosi?

Îți amintești?

Atunci când desenezi un obiect și când îl decorezi, poți folosi linii groase sau subțiri, linii verticale, orizontale, oblice, curbe, frânte, continue sau întrerupte, șerpuite, spiralate, scurte, lungi etc. Pentru a crea desene foarte expresive, alături de linii poți folosi și puncte. Așezarea acestora se poate face ordonat sau la întâmplare.

B

1. Desenează zmeie de forme diferite.
2. Decorează-le cu linii, puncte și culori, jucându-te cu mai multe instrumente: creioane, creioane colorate, cerate, carioca, pixuri, linere etc.

Privește desenele din figurile **A** și **B**. Observă că desenatoarea a folosit linii imperfecte, cu grosimi diferite pe lungimea lor, numite **linii modulate**.

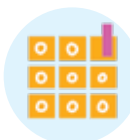
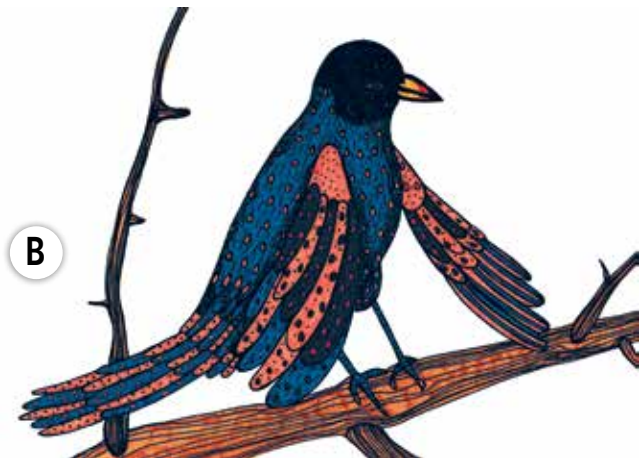
Artiștii preferă o astfel de linie, în locul celei perfecte, cu aceeași grosime pe toată lungimea ei, pentru că este mai expresivă.

Observă și modul în care au fost grupate **punctele**. Unele sunt sub formă de șiruri în direcții diferite, altele sunt grupaje de puncte de aceeași mărime și culoare, iar altele sunt dispuse la întâmplare.

Știi că aspectul, grosimea, mărimea liniilor și a punctelor sunt strâns legate de **instrumentul** cu care se desenează?

1. Observă cu atenție păsările în natură.
2. Realizează un desen cu titlul **Păsări**. Folosește linii, puncte, forme și culori. Încearcă instrumente diferite.

- Te-ai întrebat vreodată de ce zboară **păsările călătoare** într-un stol sub formă de „V” (fig. **C**)?

- De-a lungul timpului s-au făcut numeroase cercetări, pentru că lumea păsărilor este fascinantă. Un posibil răspuns, dar nu singurul, este acela că zborul reprezintă un efort considerabil, dar atunci când stolul este sub formă de „V”, fiecare pasăre reușește să-și potrivească ritmul și poziția aripilor, astfel încât să folosească curentul de aer format de aripile păsării aflate în față.
- Tu ce alte curiozități legate de zbor cunoști?

1. ÎN ZBOR

Subiect aplicativ: Amintiri din copilărie - avionul Tehnica Origami

Care este primul obiect pe care ai învățat să-l construiești din hârtie?

Dacă nu ai încercat încă să faci un **avion**, te provocăm să încerci. Jocul cu avioane de hârtie este foarte îndrăgit, atât de către copii, cât și de către adulți. Se poate spune că avioanele din hârtie sunt cea mai răspândită formă de **origami** (arta de a împături hârtia). Există nenumărate modele, mai ușor sau mai greu de realizat. Indiferent de model însă, ele trebuie să zboare cât mai mult.

Poți urmări pe pagina 15 pașii posibili pentru a obține un avion de hârtie prin tehnica origami.

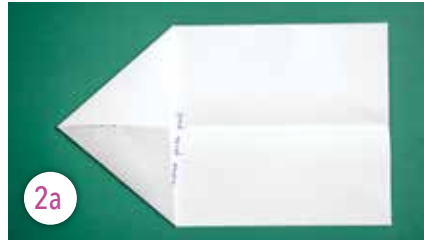

1. Construiești avioane din hârtie, împăturind hârtia în feluri diferite. Folosește, de fiecare dată, **hârtie de reciclat** (ciorne).
2. Lansează avionul de la o linie trasată și măsoară distanța pe care a parcurs-o.
3. Realizează împreună cu colegii un mobil cu avioane de hârtie (fig. **A**), pe care să-l expuneți în sala de clasă.
4. Ce alte modalități de a expune avioane de hârtie cunoști? Poți observa una dintre ele în figura **B**.

B

Îndoiaie pe lungime o coală A4 și desfă-o (fig. 1); apoi, pliază către centru două colțuri ale dreptunghiului (fig. 2a). Ține coala îndoită pe jumătate (fig. 2b) și suprapune muchiile indicate cu roșu (fig. 3a).

Întoarce avionul pe verso și repetă mișcarea de suprapunere a muchiilor (fig. 3b). Apoi, realizează îndoituri similare și suprapune din nou muchiile (fig. 4a și apoi fig. 4b).

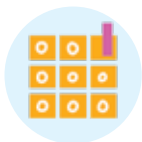
Acum, realizează mișcări similare de suprapunere a muchiilor indicate cu roșu (fig. 5a). De data aceasta, vei face îndoiriturile către partea superioară a avionului, și nu către baza acestuia (fig. 5b).

Îndoiaie colțul aflat la spatele avionului (fig. 6a). Ajutându-te de îndoitura realizată, introdu colțul în interior (fig. 6b).

Avionul este gata de lansare!

- Știi că o altă construcție origami foarte îndrăgită este **cocorul**? Despre acesta există o legendă renumită care a făcut din el un simbol al speranței, dragostei și credinței.
- Realizează împreună cu colegii un mobil cu cocori (fig. C), pe care să-l expuneți în sala de clasă.

C

Recapitulare și evaluare

Gândește-te la lucrările pe care le-ai realizat până acum la *Arte vizuale și abilități practice*. Alege, în fiecare caz, răspunsul care crezi că ți se potrivește cel mai bine. Socotește punctajul total și spune ce observi.

	5 puncte	4 puncte	3 puncte	2 puncte	1 punct
Lucrări terminate	 Excelent!	 Foarte bine	 Bine	 Nu prea bine, dar am progresat	 Trebuie să mă străduiesc mai tare!
Respectarea temei și a subiectului	 Excelent!	 Foarte bine	 Bine	 Nu prea bine, dar am progresat	 Trebuie să mă străduiesc mai tare!
Creativitate, originalitate	 Excelent!	 Foarte bine	 Bine	 Nu prea bine, dar am progresat	 Trebuie să mă străduiesc mai tare!
Ordine și curățenie la bancă	 Excelent!	 Foarte bine	 Bine	 Nu prea bine, dar am progresat	 Trebuie să mă străduiesc mai tare!

Îți vei aminti:

- ce sunt formele naturale și formele plastice;
- care sunt culorile primare și cele binare; care sunt culorile complementare;
- ce sunt nuanțele;
- cum să folosești linia, culoarea și forma, pentru a comunica celor din jur idei și sentimente;
- cum să combini materiale și tehnici, pentru a crea obiecte utile în viața de zi cu zi.

Vei descoperi:

- că poți să-ți aduni ideile într-un carnetel de schițe;
- că artiștii se inspiră, în lucrările lor, din frumusețea naturii.

2

Povești de toamnă

Subiecte aplicative:

Atelier de artist

Natura, izvor de inspirație

Culorile, copiii luminii

Toamna, în școală

Competențe:

1.1; 1.2; 2.2; 2.4.

2 Povești de toamnă

Subiect aplicativ: **Atelier de artist**
Tema: **Schiță/carnet de schițe**

Știi că fiecare artist are cu el în permanență un prieten? Este vorba despre **carnetele de schițe**. (Vezi fig. A și B.)

De ce se numește astfel? Pentru că, de regulă (dar nu neapărat), este mai mic decât un caiet obișnuit și încapă cu ușurință în orice fel de geantă. Seamănă cu un jurnal în care proprietarii fac însemnări în imagini despre ceea ce simt, văd, aud, miros sau, altfel spus, despre lucruri sau locuri care îi impresionează.

Așadar, într-un carnetel de schițe încapă o lume minunată, personală, sub forma unor idei. În timp, acestea se pot transforma în adevărate opere de artă.

A

B

1. Adună-ți ideile într-un carnetel de schițe. Vei descoperi valoarea lui peste câțiva ani.
2. Transformă una dintre ideile într-un desen sau într-o poveste. Prezintă-o colegilor și cere-le părerea.

Dar ce este **o schiță**?

O schiță este un desen, în care autorul conturează în linii mari (fără amănunte) un subiect care îl interesează, adică un desen realizat fugitiv, cu câteva linii generale (fig. C).

C

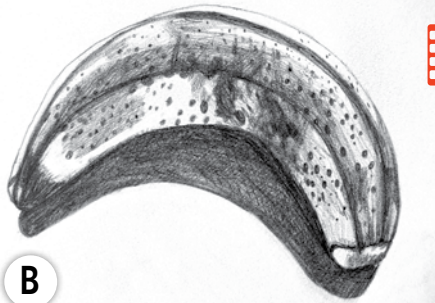

Subiect aplicativ: **Natura, izvor de inspirație**
 Tema: **Forme naturale și forme plastice**

Natura a fost întotdeauna izvor de inspirație pentru pictori, sculptori, fotografi etc. Aceștia au observat cu atenție **formele naturale** și le-au transformat în **forme plastice**, cu ajutorul liniei, punctului și culorii (vezi reproducerea **Natură moartă cu fructe**, a lui Nicolae Grigorescu, fig. A).

Natură moartă cu fructe, de Nicolae Grigorescu

Privește cu atenție schița din figura B. Au fost folosite linii, puncte sau culori?

Pentru că artistul a fost impresionat de frumusețea fructului și l-a redat întocmai, spunem că a realizat **o formă elaborată**.

În pictură, formele se pot obține și spontan, prin stropirea, fuzionarea, mișcarea suprafeței de hârtie etc. În acest caz, vorbim despre **forme spontane**, obținute prin amestecul culorilor (fig. C).

B

1. Îndoiaie o foaie de hârtie în două părți egale și așază culori numai pe una dintre jumătățile ei. Cu cealaltă jumătate acoperă culoarea și presează. Desfă foaia și completează forma spontană obținută cu linii și puncte, astfel încât să capete semnificație.
2. Creează o compoziție cu titlul **Toamna**, în care să folosești forme elaborate inspirate din natură.

2. POVEȘTI DE TOAMNĂ

Subiect aplicativ: **Culorile, copiii luminii**

Tema: **Culori primare, binare, complementare. Nuanțe**

Privește cu atenție cercul culorilor (**cercul cromatic**), creat de Johannes Itten (fig. **A**), și amintește-ți ce ai învățat despre culori. În centru se află culorile roșu, galben și albastru, numite și **culori primare** (principale). Acestea nu se pot obține prin amestecul altor culori.

Din amestecul culorilor primare, două câte două, obținem **culorile binare** (sau secundare): oranj, verde și violet.

Pe cercul cromatic se poate observa că fiecărei culori primare îi corespunde, în partea opusă, o culoare binară. Aceste perechi se numesc **culori complementare** (**R** cu **Ve**, **G** cu **Vi**, **A** cu **O**).

Alb și negru nu sunt culori, ci nonculori. Albul reprezintă lumina, iar negrul reprezintă întunericul.

B

1. Exersează amestecurile de culori într-un joc de forme asemănător celui din figura **B**.
2. Realizează o compoziție cu titlul *Fructe de toamnă* (vezi fig. **C**), în care să folosești cât mai multe nuanțe.

A

Cercul cromatic al lui Itten

Privește cu atenție desenul din figura **B** și amintește-ți:

- prin amestecul de culori (primare sau binare) vecine pe cercul cromatic se obțin **nuanțe**.
- amestecurile se tulbură atunci când folosim alb și/sau negru.

C

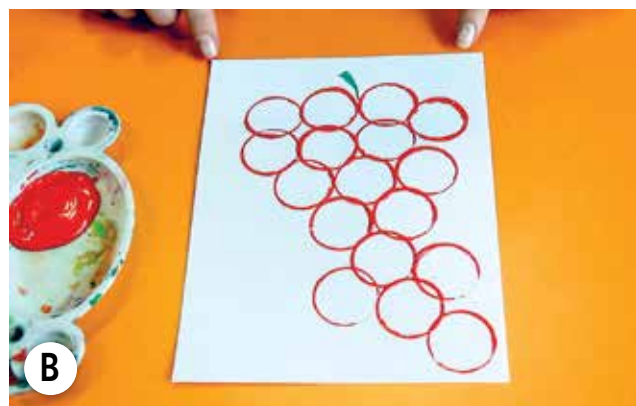
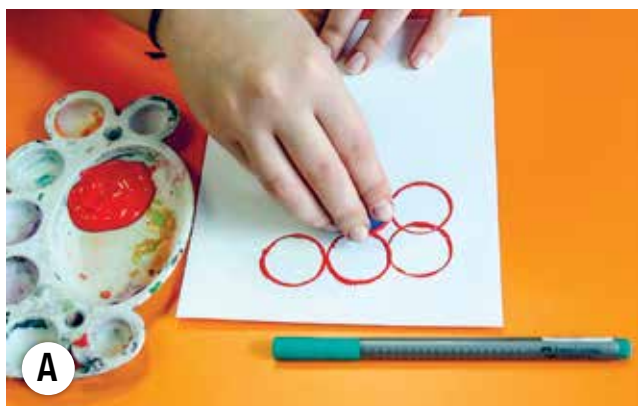

Subiect aplicativ: Toamna, în școală

Tehnica amprentării

Observă figurile **A** și **B** și amintește-ți **tehnica amprentării**. Dacă vom pune multă culoare pe diferite obiecte/materiale din jurul nostru și le vom presa pe hârtie, vom obține amprenta (urma) suportului respectiv.

1. Înmoaie în culoare marginea unui capac de plastic și amprentează pe hârtie, astfel încât să obții un strugure. Completează tabloul și cu alte elemente. Creează-i o ramă și expune-l în sala de clasă, într-o expoziție cu titlul *Toamna, în școală*.
2. Realizează alte tablouri cu același subiect, folosind tehnici învățate (modelaj, colaj etc.) și materiale diferite (fig. **C**, **D** și **E**).

2. POVEȘTI DE TOAMNĂ

Subiect aplicativ: Toamna, în școală Tehnica decupării după contur

Ai observat cât de bine te simți într-o încăpere plină de lumină și culoare? Puteți transforma sala de clasă într-un astfel de spațiu, decorând-o cu produse realizate de voi. De mare efect sunt **florile uriașe** (50-70 cm), ilustrate în figura **A**.

Urmează pașii pentru a realiza un astfel de decor. Poți alege să începi cu partea din mijloc a florii sau cu conturul acesteia.

Materiale necesare

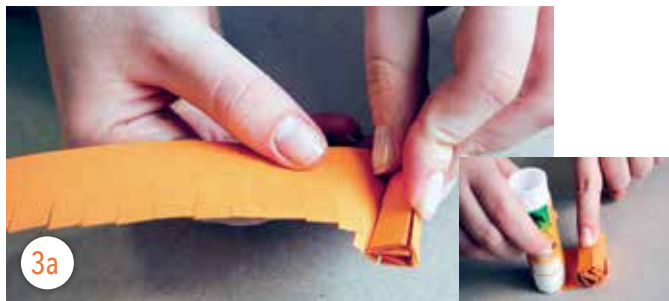
- coli de carton colorat, de dimensiunea 50 x 70 cm;
- coli de carton colorat, de format A4;
- foarfecă și lipici.

Pasul 1. Pliază o coală colorată A4 în jumătate, pe lungime. Taie de-a lungul îndoiturii. Pliază din nou jumătatea obținută, tot pe lungime.

Pasul 2. Franjurează bentița de hârtie pe partea cu îndoitura. Poți tăia fâșii mai late sau mai înguste. Mergi cu tăietura puțin mai mult de mijlocul benzii. Atenție! NU până la capăt!

Pasul 3. Rulează cât mai strâns bentița de hârtie franjurată. Lipește la capăt și ține strâns câteva minute, asigurându-te că s-a lipit bine. Răsfiră fâșiile, ca în figura **3b**. Acesta va fi centrul florii. Îl poți mări, înfășurând peste el benzi franjurare de culori diferite, pe care le obții repetând pașii **1** și **2**.

Pasul 4. Pe o coală mare de carton colorat, folosind toată suprafața, desenează o floare, căreia să îi lipsească o petală, precum și centrul. Ai nevoie de două astfel de flori, de aceeași culoare. Decupează-le după contur.

Pasul 6. Asamblează toate părțile, ca în figura 6. Lipește prin suprapunere capetele în care lipsește petala florilor mari de la exterior, obținute la pasul 4. Suprapune și lipește cele două flori mari, astfel încât petalele lor să alterneze (vezi fig. 7).

Pasul 5. Desenează o floare mai mică, de altă formă și de altă culoare. În centrul ei, decupează un orificiu în care să încapă figura obținută la pasul 3.

Pasul 7. Florile se vor fixa de perete sau de tocul ușii, cu ajutorul unei gume de lipit asemănătoare cu plastilina (patafix, gumfix etc.).

1. Realizează flori uriașe împreună cu colegii.
2. Decorați clasa cu produsele obținute, având grijă să nu încărcați prea mult spațiul.

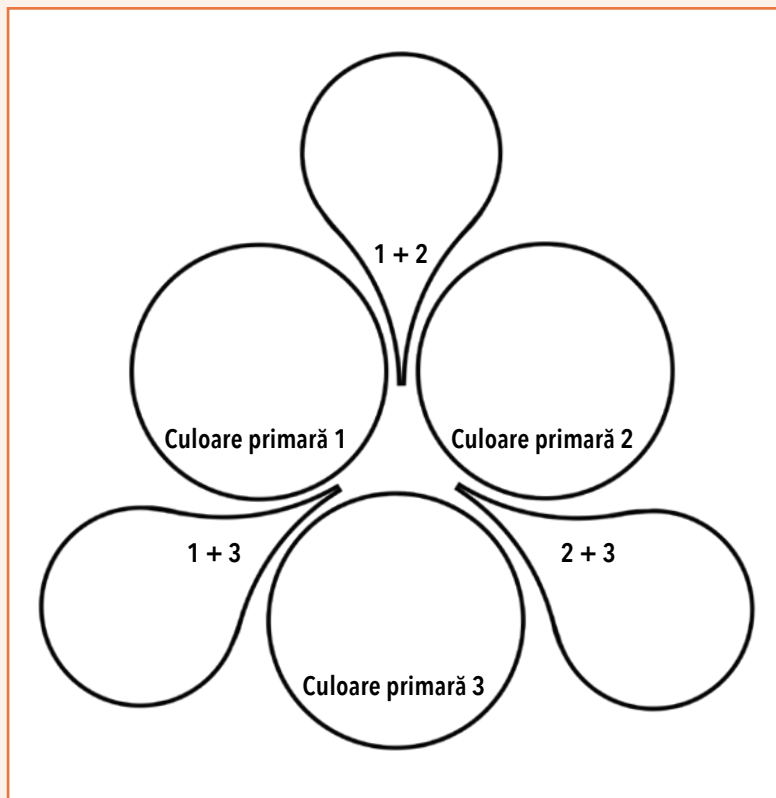

Recapitulare și evaluare

A. În această unitate ți-ai amintit multe lucruri despre culori. Verifică ce ai reținut!

1. Copiază schema alăturată pe o coală albă sau în *Jurnalul de învățare* și completează/colorează cu culori primare sau cu culori binare.
2. Observă figura pe care ai obținut-o. Care sunt perechile de culori complementare?
3. Scrie răspunsurile pentru întrebările de mai jos, pe o coală albă sau în *Jurnalul de învățare*.
 - a) Ce sunt formele naturale?
 - b) Ce sunt formele plastice?
 - c) Cum se obțin nuanțele?
 - d) Ce se întâmplă cu amestecurile atunci când folosim alb și/sau negru?
 - e) Cum se obțin formele spontane?

- B. Ai creat împreună cu colegii decoruri pentru sala de clasă? Cum ați colaborat? Alegeți împreună răspunsurile la întrebările din fișa de mai jos.**

Autoevaluare de grup

Nume:
Tema proiectului:

Data:
Numele colegilor:

1. Am terminat lucrarea la timp? **DA / NU**

2. Am cooperat eficient? **DA / NU**

3. Am comunicat cu voce de interior, fără a deveni gălăgioși? **DA / NU**

4. Fiecare și-a spus propria idee, dar a ascultat și ideile celorlalți? **DA / NU**

5. Ne-am descurcat cel mai bine la

6. Data viitoare vom fi mai buni la

Îți vei aminti:

- care sunt culorile reci și calde;
- cum să folosești linia, punctul, culoarea și forma, pentru a comunica cu ceilalți;
- cum să combini materiale și tehnici, pentru a crea obiecte frumoase și utile pentru tine și pentru cei din jurul tău.

Vei descoperi:

- că te asemeni și te deosebești de copiii din alte zone ale lumii;
- cum să îndeplinești o brățară a prieteniei.

3

Noi, în diversitatea lumii

Subiecte aplicative:

La capătul lumii

În țările calde

Brățara prieteniei

La fel și diferiți

Competențe:
2.1; 2.2; 2.3; 2.4.

3 Noi, în diversitatea lumii

Subiect aplicativ: **La capătul lumii**

Tema: **Culori reci**

Privește cu atenție fotografiile **A** și **B**. Ce observi? Unde crezi că au fost făcute? Ce informații despre mediu primești prin intermediul culorii?

Îți amintești? După efectul pe care îl produc, adică după felul în care ne fac să ne simțim, culorile pot fi **calde** și **reci**.

Cele reci sunt: albastru, verde și violet.
Albastru pur este culoarea cea mai rece, deoarece celelalte culori reci au în amestec și culori calde:

Ve = A + G; Vi = A + R.

În compoziții, culorile reci dau senzația de depărtare în spațiu.

1. Privește cu atenție figura **C**. Ce reprezintă? Scrie, pe o coală albă sau în *Jurnalul tău de învățare*, lucrurile la care te gândești atunci când privești desenele.

2. Informează-te despre viața din regiunile polare:

- cine sunt eschimoșii;
- cu ce se hrănesc;
- cum își construiesc igluurile etc.

Realizează o compoziție cu subiectul **La capătul lumii**. Folosește numai culori reci.

Subiect aplicativ: În țările calde

Tema: Culori calde

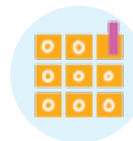

Observă desenul din figura **A**.
Ce culori au fost folosite?

Îți amintești? Culorile calde sunt: roșu, galben și oranj. Cea mai caldă culoare este oranj, deoarece rezultă din amestecul a două culori calde:

$$O = R + G.$$

În compoziții, culorile calde dau impresia de apropiere în spațiu.

- Copiii din Africa pot da lecții de simplitate copiilor din lumea-ntreagă. Deși se confruntă în fiecare zi cu multe probleme, trăiesc în mijlocul naturii și se bucură de frumusețile acesteia.
- Faptul că nu au jucării nu-i împiedică să se joace. Inventează mereu jocuri noi: modelează pământul, se urcă în copaci, își încropesc mașinuțe din bețe, capace, cutii de carton etc. Își fac mingi din pungă de plastic, pe care le strâng laolaltă și le leagă cu sfoară. În toată sărăcia, există însă un lucru care nu le lipsește: zâmbetul!

1. Care sunt **țările calde**?
2. Află și alte informații despre viața copiilor din țările calde.
3. Realizează o compoziție cu titlul **În țările calde**. Folosește numai culori calde.

3. NOI, ÎN DIVERSITATEA LUMII

Subiect aplicativ: Brățara prieteniei Tehnici de lucru cu fire textile

Ai prieteni? Prin ce te asemeni și prin ce te deosebești de prietena/prietenul tău? (Prieteni pot fi și părinții, bunicii, frații sau surorile, animalul de companie etc.)

Se știe că între prieteni se creează o legătură specială. De multe ori simțim nevoia de a dăruii prietenei/prietenului nostru ceva care să-i spună cât de mult o/îl prețuim. Și ce e mai potrivit decât **o brățară a prieteniei**, făcută chiar de tine?

Există nenumărate modele, dar cele mai ușoare sunt cele făcute din fire, prin răsucire, înnodare și împletire. Poți încerca și tu, urmărind cu atenție etapele următoare.

Material necesare

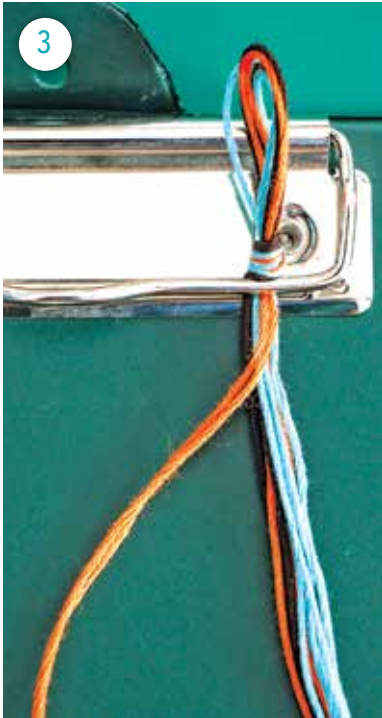
- sfoară colorată;
- o mapă cu clips sau bandă adezivă;
- riglă, foarfecă.

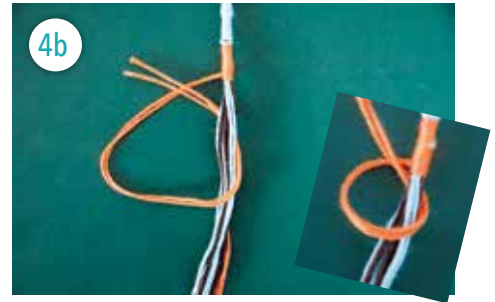
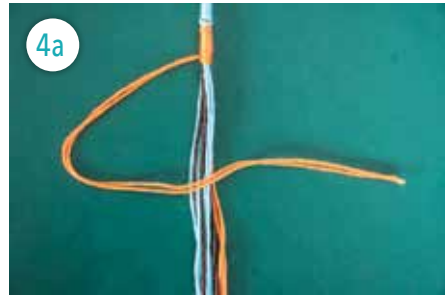
Pasul 1. Taie câte două bucăți de 80 cm lungime, din fiecare culoare aleasă.

Pasul 2. Îndoiaie la mijloc firele pregătite și apoi înnoadă, astfel încât să obții o buclă, ca în figura 2.

Pasul 3. Fixează bine capătul cu buclă al mănunchiului, lipindu-l cu bandă adezivă de masa de lucru sau prinzându-l în clipsul unei mape (fig. 3). Alege două fire de aceeași culoare și începe să înfășori cu ele restul mănunchiului, cât mai strâns, fără a lăsa spații între fire.

Pasul 4. Când vrei să continui cu altă culoare, trebuie mai întâi să faci un nod, astfel: treci cele două fire pe deasupra mănunchiului, formând **cifra 4**, ca în figura 4a (sau cifra 4 în oglindă, în funcție de sensul în care ai înfășurat). După aceea, introduci capătul firelor prin bucla cifrei 4 (fig. 4b) și strângi bine (fig. 4c). Apoi, alegi două fire de altă culoare și înfășori mai departe. Repetă acest pas, finalizând de fiecare dată cu un nod înainte să schimbi culoarea.

Pasul 5. Probează brățara din când în când. Atunci când ai ajuns la lungimea dorită, finalizează cu un nod de tip **cifra 4** (fig. 4a, 4b), apoi repetă nodul, pentru siguranță. Desparte în două mănunchiuri firele rămase (fig. 5). Pe acestea le vei folosi pentru a lega brățara la mână, trecând unul dintre mănunchiuri prin buclă și apoi înnodând. Opțional, poți împleti firele rămase la capete.

Brățara este gata!

Dacă nu ți-a ieșit perfectă din prima, nu te îngrijora! Perfecțiunea vine odată cu exercițiul.

Brățările au un efect mai spectaculos atunci când sunt purtate în număr mai mare.

3. NOI, ÎN DIVERSITATEA LUMII

Subiect aplicativ: **La fel și diferiți**

Tema: **Portretul**

Îți amintești? Ce este **subiectul** într-un tablou?

Un tablou (pictură, fotografie), în care subiectul este un om (sau un grup de oameni), se numește **portret**. Expresia chipului transmite anumite emoții celui care privește. Privește portretele **A** și **B**. Ce emoții recunoști?

De multe ori, portretele transmit și informații interesante despre viața persoanei din imagine (cum ar fi locul unde trăiește, activitățile care îi plac sau obiceiurile din familia sa). Privește figurile **C** și **D**. Ce poți spune despre copiii din imagini?

Un portret în care personajul este implicat într-o activitate și nu privește la cameră (fig. **E**) se numește **instantaneu**.

În funcție de modul în care este **încadrat** (cuprins în imagine) subiectul, există mai multe tipuri de portret. Iată doar câteva dintre ele:

- **portret general** (plan depărtat): personajul apare în imagine în întregime (din cap până în picioare), surprins împreună cu mediul care îl înconjoară (fig. F).
- **plan mediu**: personajul este surprins într-un cadru mai restrâns, astfel încât picioarele nu apar în întregime. De obicei, personajul este încadrat de la jumătatea coapsei (fig. G).
- **bust**: personajul este încadrat deasupra șoldului. Spațiul de deasupra capului este mic, iar fundalul nu este foarte clar (fig. H).
- **portret-cap** (plan apropiat): în imagine apare numai capul personajului (umerii adesea nu apar). De data aceasta, este permisă **tăierea** la nivelul frunții (fig. I) sau al bărbiei. **Ochii** personajului sunt foarte importanți, aceștia trebuie să iasă clar în evidență!

Așa cum poate ai observat, de cele mai multe ori, **orientarea** (poziția) în care este realizat un portret este **verticală** (deoarece oamenii stau în picioare), pe când fotografiile de peisaj (natură) sunt realizate de cele mai multe ori în poziție **orizontală**, pentru a cuprinde un spațiu mai larg. Desigur, acest lucru nu este obligatoriu. Îți propunem să explorezi ambele orientări, atunci când realizezi portrete.

În funcție de punctul din care privește fotografia (numit **perspectivă**), un portret poate fi privit:

- **de jos în sus** (fig. J), caz considerat adesea inestetic;
- **de la nivelul ochilor** subiectului (fig. K);
- **de sus în jos** (fig. L).

Ce emoții sesizezi în fiecare exemplu?

Realizează instantanee cu membrii familiei tale. Surprinde tipurile de portrete despre care ai învățat. Salvează colecția în computerul personal. Observă-le cu atenție și găsește asemănări sau deosebiri foarte vizibile din punct de vedere fizic.

Recapitulare și evaluare

Învață să-ți spui părerea despre lucrările realizate de colegii tăi, folosind tehnica numită „sandvici”. Formează pereche cu unul dintre colegi: el este **Artistul**, iar tu ești **Criticul**. Roagă-l să-ți arate una dintre lucrările realizate de el, din unitatea **Noi, în diversitatea lumii** (de exemplu, fig. 1).

Privește-o cu atenție și începe prin a formula o apreciere despre ea: **Portretul desenat de tine este special; felul în care ai combinat liniile, punctele și amestecurile îmi transmite o stare de liniște.**

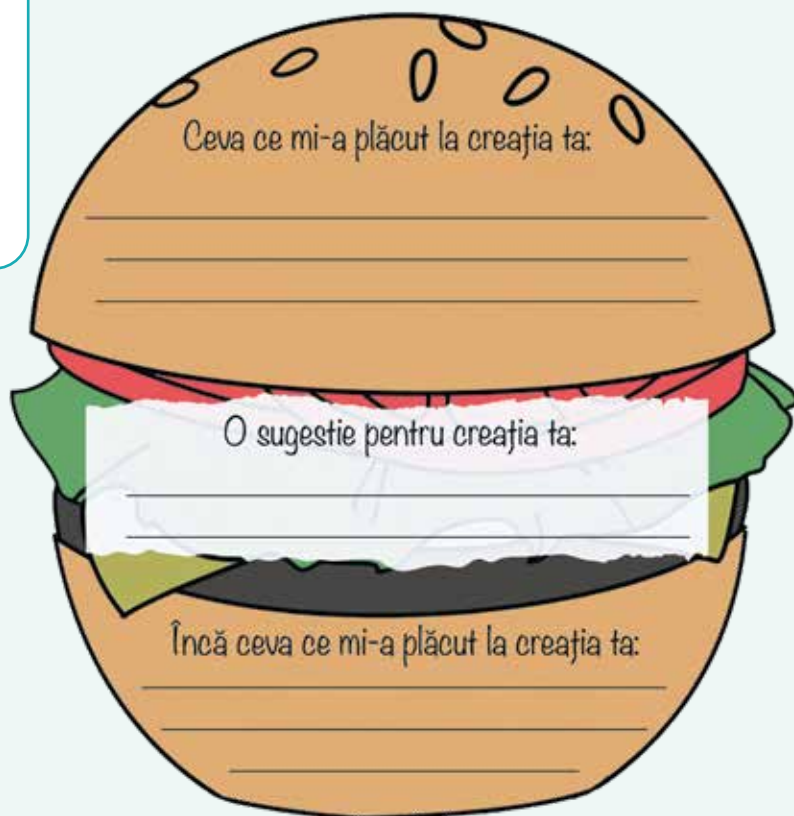
Continuă cu un lucru pe care i-l recomanzi: **Rama ondulată pusă peste tot ar fi încadrat mai bine portretul pictat de tine.**

Încheie tot cu o apreciere: **Cel mai mult îmi place coafura personajului, mi-au atras atenția chiar și cele mai mici detalii.**

Schimbați apoi rolurile: tu ești **Artistul** și el **Criticul**.

Spune ce simți când comentariile despre ceea ce ai realizat se prezintă sub formă de „sandvici”.

Poți să îți spui părerea și despre o fotografie (fig. 2), folosind aceeași tehnică.

Artistul: _____

Criticul: _____

4

Povești de iarnă

Subiecte aplicative:
Decoruri de iarnă: brazi
și oameni de zăpadă
Sărbători cu lumină

Competențe:
1.1; 2.1; 2.2; 2.4.

Îți vei aminti:

- cum să combini materiale diverse și tehnici pentru a crea obiecte frumoase și utile, specifice sărbătorilor de iarnă;
- tehnica fuzionării și a colajului;
- ce sunt formele plane și formele spațiale.

Vei descoperi:

- cum să-ți confecționezi singur decoruri de iarnă;
- cum să pictezi cu lumină.

4 Povești de iarnă

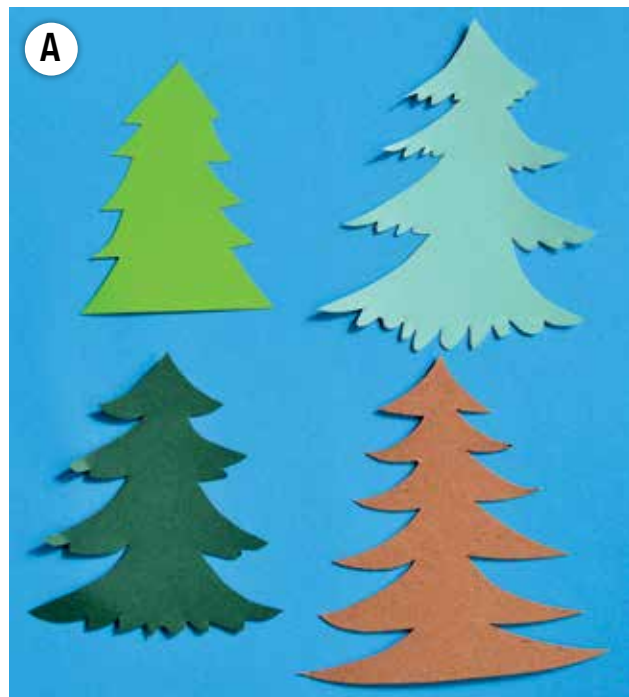
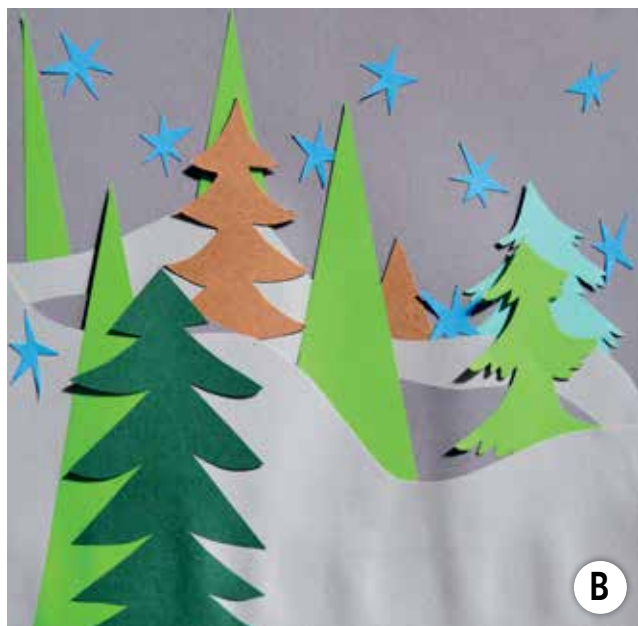
Subiect aplicativ:
Decoruri de iarnă - brazi
Tema: **Forme plane**

Privește cu atenție figura **A**. Ce observi?
Ce tehnici s-au folosit pentru a obține brazii?
Îți amintești? În pictură, grafică, în anumite
colaje etc., formele au două dimensiuni, respectiv
lungime și lățime, și poartă numele de **forme
plane** sau forme bidimensionale. Așadar, brazii
din figura **A** sunt forme plane.

1. Realizează un desen, o pictură sau un colaj în care să folosești forme plane elaborate. Inspiră-te în compoziția ta din strofele poeziei **Bradul**, de Vasile Alecsandri.
2. Folosești, ca decoruri pentru serbarea de Crăciun sau ca decoruri de iarnă, rezultatele creației voastre. Puteți face un colaj în grup (fig. **B**).

Bradul

de Vasile Alecsandri

Sus pe culme bradul verde
Sub zăpada albicioasă
Printre negură se pierde
Ca o fantasmă geroasă,

Și privește cu-ntristare
Cum se primblă prin răstoace
Iarna pe un urs călare,
Iarna cu șapte cojoace.

El se scutură și zice:
„În zadar tu, vrăjitoare,
Aduci viforul pe-aice,
Aduci zile fără soare...”

În zadar a ta suflare
Apa-n râuri o încheagă,
Șterge urma pe cărare
Și de mine țurțuri leagă...

În zadar îmi pui povară
De zăpadă și de gheață.
Fie iarnă, fie vară,
Eu păstrez a mea verdeață!”

Subiect aplicativ: Decoruri de iarnă - oameni de zăpadă

Tema: **Forme plane. Pata plată**

Există deosebiri între bradul din figura **A** și brazii din figura **B**, din punctul de vedere al modului în care a fost folosită culoarea?

În figura **A**, petele, adică urmele de culoare așezate pe coala de desen, au fost întinse uniform, fără urme vizibile de pensulă. În acest caz, este vorba de **pete plate** sau **decorative** (tente plate).

Realizează un decor pentru o poveste de iarnă. Folosește brazi și oameni de zăpadă. Te poți ajuta de pașii de mai jos.

1

Pasul 1. Pe o coală mare de carton, desenează un om de zăpadă. Decupează-l după contur.

2a

Pasul 2. Desenează și apoi decupează, după contur, accesorii diverse (căciulă, fular, nasturi etc.).

2b

4. POVEȘTI DE IARNĂ

Subiect aplicativ: Decoruri de iarnă - brazi

Tema: **Forme spațiale**; pata picturală obținută prin fuzionare

Descriși în cuvinte, fotografiați, desenați, pictați, ilustrați pe calculator sau construiți din materiale diferite, brazii nu lipsesc din poveștile noastre de iarnă.

Privește cu atenție figurile **A**, **B**, **C** și **D** și spune ce asemănări și ce deosebiri există între ele. În care dintre cazuri vorbim despre forme plane? Ce au în plus celelalte?

Îți amintești?

În sculptură, ceramică, modelaj, origami, machete etc., alături de lungime și lățime, apare cea de-a treia dimensiune, înălțimea. În acest caz, vorbim despre forme tridimensionale - **3D** (lățime, lungime și înălțime) sau **forme spațiale**.

În figura **D**, bradul a fost pictat prin **tehnica fuzionării**. Pata de culoare nu a fost întinsă în mod egal, ci s-a folosit un suport umed, pe care s-a pus culoarea verde foarte repede, înainte ca foaia să se usuce (fig. **E**).

Prin această tehnică spunem că am obținut **pete picturale** sau **vibrate** (adică neuniforme).

Obținem pete picturale și folosind culorile în amestec sau prin alte tehnici: stropire, amprentare, dirijarea culorii cu jet de aer etc.

1. Spune pașii care crezi că s-au făcut pentru a obține un brad tridimensional, ca în figura **D**, dacă materialele necesare sunt cele prezentate în figura **F**.
2. Construiește un brad tridimensional, folosind materiale și tehnici la alegere.

Subiect aplicativ: Decoruri de iarnă – oameni de zăpadă

Tema: Forme spațiale

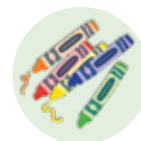

Asemenea bradului, omul de zăpadă construit în formă tridimensională poate fi o podoabă în bradul de Crăciun.

Descoperă cum se realizează un astfel de decor.

Materiale necesare

- pagini dintr-o revistă veche;
- o coală de hârtie colorată;
- un fir metalic îmbrăcat în fire textile sau o panglică subțire;
- o crenguță;
- foarfecă, lipici, capsator;
- un capac de la o sticlă de 5 litri (fig. A).

Pasul 1. Așază foile de revistă unele peste altele, îndoia-le pe lungime și capsează-le din loc în loc, de-a lungul îndoiturii. Cu cât sunt mai multe foi, cu atât corpul omului de zăpadă va fi mai plin.

Pasul 2. Pe foile îndoite și capsate, desenează corpul omului de zăpadă (în funcție de preferințe, din două sau din trei părți) și decupează după contur.

Pasul 3. Răsfiră foile, așază-le în picioare (fig. B) și leagă firul metalic sau funda pe post de fular. Prinde crenguța între două foi, prin lipire.

Pasul 4. Construiește pălăria, din coală colorată. Conturează un cerc, cu ajutorul capacului, și decupează-l. Corpul pălăriei se face dintr-un dreptunghi, care se rulează și se lipește sub formă de cilindru. Lipește pălăria pe capul omului de zăpadă (fig. C). Gata!

4. POVEȘTI DE IARNĂ

Subiect aplicativ: Sărbători cu lumină Fotografie: Pictură cu lumină

Îți amintești?

Cuvântul *fotografie* provine din limba greacă, de la cuvintele *fotos* (lumină) și *grafi* (a scrie, a desena). Astfel, a fotografia înseamnă „a desena cu lumină”!

Știi că există posibilitatea de a scrie/de a desena cu lumină, cu adevărat? În fotografie, există o tehnică foarte îndrăgită, denumită **pictură cu lumină**. Ea se bazează pe **timpul** în care îi permitem camerei să înregistreze ceea ce se petrece în exterior.

Mai jos, îți prezentăm pașii pentru a realiza picturi cu lumină.

Materiale necesare

- o cameră foto cu funcții manuale;
- un trepied sau o masă înaltă;
- una sau mai multe lanterne mici (sau alte obiecte care luminează și pot fi ținute în mână): becul de la bicicletă, becul de împodobit bradul etc.

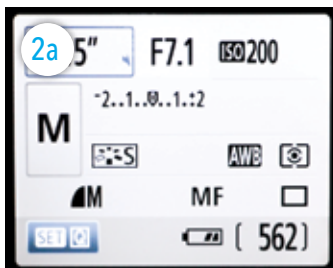
Pasul 1. Setează camera foto pe modul de fotografiere **manual** (prescurtat cu litera **M** pe roțița camerei), vezi figura 1.

Pasul 2. Potrivește setările camerei astfel (fig. 2a):

- **15"** – Acest lucru înseamnă că aparatul va înregistra (va capta lumina) timp de **15 secunde**.
- **F7.1**
- **ISO 200**
- Caută pe cameră un buton care indică AF-MF (fig. 2b). L-ai găsit? Comută-l pe **MF**!

Nu te îngrijora dacă nu înțelegi ce înseamnă toate prescurtările camerei! Nu este nevoie. Butonează până când reușești și nu te teme, nu ai ce să strici!

Pasul 3. Așază camera pe un trepied (fig. 3) sau pe altă suprafață stabilă (cum ar fi o masă). Pornește camera și îndreapt-o către locul pe care îl vei fotografia (un loc spațios, în care să te poți mișca în voie).

ATENȚIE! Pictura cu lumină funcționează numai pe timp de noapte sau într-o încăpere fără ferestre!

Pasul 4. Alege una sau două lanterne care funcționează și poziționează-te în fața camerei (cu fața la ea), la suficientă distanță, astfel încât să încapi în întregime în imagine. Roagă pe cineva să stingă lumina și să apese pe butonul de **declanșare** al camerei (adică cel care face fotografia).

Din acest moment, **ai la dispoziție 15 secunde** ca să desenezi în aer cu lumina lanternei.

Iată ce am desenat noi!

Figura **A** a fost realizată prin conturarea repetată a unei inimi, ținând în mâna dreaptă becul roșu de la bicicletă, iar în mâna stângă o lanternă cu lumină albă.

Poți scrie cu lumină orice mesaj dorești, cu condiția să... îl scrii în oglindă! Ai încercat vreodată să scrii un cuvânt așa cum s-ar vedea în oglindă? Îți propunem următorul exercițiu:

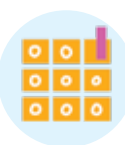
- Scrie pe o bucată de hârtie cuvântul ARTE.
- Du-te în fața oglinzii și privește cuvântul reflectat în ea. Ce observi?
- Copiază cuvântul așa cum se vede în oglindă, scriindu-l fie de la stânga la dreapta, fie de la dreapta la stânga. Cum îți este mai ușor? Scrie-l de mai multe ori, până începi să te pricepi.
- Privește din nou în oglindă ceea ce ai scris. Este corect cuvântul reflectat?
- Scrie cu lumină cuvântul ARTE (fig. **B**), urmând pașii explicați pe pagina **38**.
- Ți-au ajuns cele 15 secunde? Dacă ai nevoie de mai mult timp, poți seta de data aceasta 20 sau 25 de secunde.

ARTE

ARTЯ

Fotografie realizată de două eleve, folosind becuri pentru bradul de Crăciun

Pictura cu lumină este îndrăgită de mulți artiști. Unii dintre ei au explorat surse de lumină diferite, precum becurile de Crăciun (fig. **C**) sau artificii (fig. **D**), învărtindu-le în fel și chip. Alți fotografi lucrează în echipă, pentru a obține picturi cu lumină colorată diferit (fig. **E**).

Recapitulare și evaluare

Uită-te cu atenție la lucrările pe care le-ai realizat în unitatea tematică **Povești de iarnă** și completează în *Jurnalul de învățare* o fișă asemănătoare cu cea de mai jos, cu titlul: **Două stele și o dorință**. Urmărește exemplul rezolvat.

Două stele și o dorință

Pictura cu lumină pe care am făcut-o a fost foarte specială. Nu a mai avut nimeni ideea mea.

M-am descurcat foarte bine la formele spațiale, unde am folosit și tehnica fuzionării.

E nevoie să exersez mai mult ca să-mi îmbunătățesc tehnica decupării după contur.

Scrie, în dreptul celor două stele, două lucruri care ți-au plăcut la lucrările tale și, mai jos, ce ai vrea să îmbunătățești.

Două stele și o dorință

Empty box for writing a comment about a work.

Empty box for writing a comment about a work.

Empty box for writing a wish.

Scrie, în dreptul celor două stele, două lucruri care ți-au plăcut la lucrările tale și, mai jos, ce ai vrea să îmbunătățești.

1. În timpul orelor de *Arte vizuale și abilități practice* din unitatea *Povești de iarnă*:

- mi s-a părut greu _____.
- mi s-a părut ușor _____.
- mi s-a părut plictisitor _____.
- mi s-a părut interesant _____.

2. Lucrul cel mai valoros pe care l-am învățat până acum este:

_____.

Îți vei aminti:

- cum să combini materiale diverse și tehnici, pentru a crea obiecte frumoase și utile;
- informații despre stema României.

Vei descoperi:

- tehnici de lucru cu materiale textile;
- cum să decorezi/pictezi/desenezi un tricou;
- cum să desenezi un blazon folosind linii, puncte, culori și forme.

5

Simboluri

Subiecte aplicative:

Buzunare magice
Stema sau blazonul
Lucrurile mele

Competențe:
1.1; 2.1; 2.2; 2.4.

5 Simboluri

Subiect aplicativ: Buzunare magice Tehnici de lucru combinate

Ți s-a întâmplat vreodată să bagi mâna în buzunar și să descoperi un lucru pe care credeai că l-ai pierdut?

Rotunde, pătrate sau dreptunghiulare, **buzunarele din material textil** sunt, într-un anumit fel, magice. Dincolo de utilitatea pe care o au, în ele putem ascunde nenumărate surprize.

Confeționează-ți un buzunar special, cu simboluri care să te reprezinte. Poți urma etapele de mai jos.

Material necesare

- două bucăți de material textil de forma dorită (pătrat, dreptunghi, cerc, oval, formă neregulată etc.), de preferat din bumbac alb (fig. A);
- un pahar cu ceai de fructe de pădure sau ceai negru;
- elastice, foarfecă, ac și ață;
- elemente pentru personalizare: nasturi, fundă, mărgelă, bucăți de material cu imprimeuri etc.

Pasul 2. Vei pune materialele textile în interiorul vasului cu ceai și le vei lăsa acolo timp de 2-3 minute.

Pasul 4. După uscarea materialelor, se scot elasticele. Vei observa cum ceaiul a colorat suprafețele textile, mai puțin zonele care au fost prinse cu elastice.

Pasul 3. Vei scoate materialele din ceai și le vei lăsa la uscat. Poți folosi un cofraj pentru ouă, pentru a așeza materialele.

Pasul 5. Coase cele două bucăți de materiale. Dacă vrei, le poți decora cu mărgelile, funde, alte materiale textile etc. În interiorul buzunarului, poți așeza creioane colorate, carioci sau alte lucruri preferate.

5. SIMBOLURI

Subiect aplicativ: **Stema sau blazonul** **Tehnici de lucru combinate**

Ai privit vreodată cu mare atenție stema României?

Dacă nu, este momentul să o faci și să afli lucruri noi despre simbolurile care o alcătuiesc. Însemnele naționale sunt descrise în **Legea nr. 102/1992 privind stema țării și sigiliile statului**.

Pentru toate popoarele, stema țării – semnul **heraldic*** suprem – are o importanță deosebită. Imaginile care o compun evocă istoria țării. Prin intermediul ei, tradiția rămâne veșnic vie, iar semnificația ei trezește sentimentul național.

Stema României se compune din două scuturi suprapuse: scutul mare și scutul mic.

Scutul mare, pe albastru, are o acvilă de aur cu ciocul și ghearele roșii, cu aripile deschise, ținând în cioc o cruce ortodoxă din aur și în gheare o sabie, respectiv un buzdugan.

Pe pieptul acvilei se găsește scutul mic, împărțit astfel:

- în prima parte (**a**), este stema Țării Românești: pe albastru, o acvilă de aur cu ciocul și ghearele roșii, ținând în cioc o cruce ortodoxă de aur, însoțită, de o parte și de alta, de un soare și de o lună nouă;
- în a doua parte (**b**), este stema Moldovei: pe roșu, un cap de bour, însoțit de o stea de aur între coarne, cu cinci raze, de o roză cu cinci foi și de o lună, ambele de argint;
- în partea a treia (**c**), este stema Banatului și a Olteniei: pe roșu, peste valuri naturale, un pod de aur cu două deschideri boltite, din care iese un leu de aur, ținând un paloș în laba dreaptă din față;
- în partea a patra (**d**), este stema Transilvaniei, cu Maramureșul și Crișana, un scut tăiat de un brâu roșu îngust; în partea superioară, pe albastru, o acvilă cu ciocul de aur, ieșind din brâu despărțitor, însoțită de un soare de aur și de o lună de argint; în partea inferioară, pe aur, șapte turnuri roșii, crenelate, dispuse pe două rânduri;
- între părțile a treia și a patra (**e**), sunt reprezentate ținuturile Mării Negre: pe albastru, doi delfini de aur, cu cozile ridicate.

Blazonul reprezintă un ansamblu de desene simbolice, reprezentative pentru o regiune, o familie, un grup de oameni, o persoană etc. Simbolurile care alcătuiesc un blazon pot fi: animale, plante, obiecte, cuvinte, expresii, culori etc.

a

b

c

d

e

* **heraldic** – care se ocupă cu studiul stemelor, blazoanelor etc.

1. Gândește-te la lucrurile importante pe care le-ai putea spune celorlalți despre tine.
2. Reprezintă prin simboluri toate aceste lucruri și desenează-ți blazonul personal (fig. 1, 2, 3, 4).
3. Poți alege să realizezi blazonul familiei tale. În acest caz, gândește-te la lucrurile importante, comune pentru toți membrii familiei tale, ca în figura A.

Pasul 1. Începe prin a face o schiță cu creionul. Folosește linii, puncte și forme. Fiecare element desenat ar trebui să simbolizeze ceva (de exemplu, frunza ar putea simboliza dragostea pentru natură).

Pasul 2. Adaugă culori. Acestea nu se pun la întâmplare, ci se alege tot în funcție de semnificație.

Pasul 3. Finalizează, conturând totul cu o pensulă sau cu un marker subțire.

Blazonul este gata!

5. SIMBOLURI

Subiect aplicativ: Lucrurile mele Personalizare de textile

Știi că felul în care ne îmbrăcăm poate comunica celor din jur multe lucruri despre noi? Fiecare persoană are un **stil personal**, adică un mod de a fi, de a-și alege hainele, de a se comporta etc. Cu alte cuvinte, stilul este o prelungire în exterior a interiorului nostru (fig. A).

A avea un stil nu înseamnă a fi la modă cu ce se poartă, ci a avea bunul-simț și decența de a purta îmbrăcămintea care se potrivește cu vârsta pe care o avem și cu ceea ce gândim și simțim. Dincolo de mesajele pe care fiecare dintre noi le transmite prin intermediul culorilor pe care le poartă, sunt multe persoane care aleg să-și personalizeze hainele.

Observă tricoul din figura B. Ce crezi că dorește să comunice prin intermediul imprimeului persoana care îl poartă?

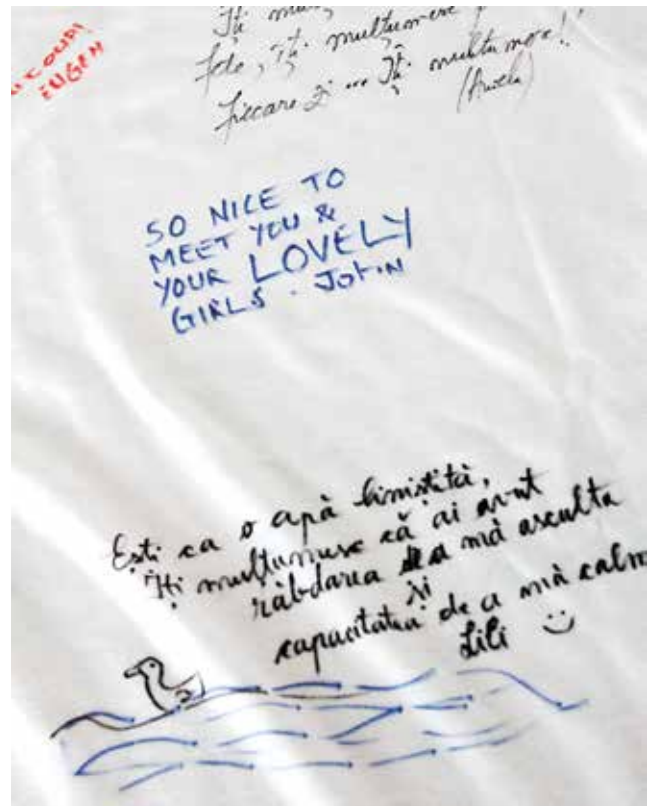
Dar în figura C? De ce alegem în anumite cazuri să scriem mesaje pe haine? Cu ce scriem pe acestea?

Markeretele, cariocile sau vopselele care pot fi folosite pe materialele textile au anumite caracteristici:

- au culori permanente și sunt rezistente la spălatul la mașină sau la curățatul chimic;
- se pot dilua și se pot amesteca între ele;
- se pot aplica atât cu pensula, cât și cu seringă sau aplicatorul cu vârf;
- unele culori necesită tratare termică după aplicare, altele nu; mai precis, se calcă cu fierul de călcat porțiunile pictate; între culori și talpa fierului de călcat se pune o bucată de material (o cârpă specială pentru călcat), ca să nu se transfere culoarea pe mașina de călcat.

1. Gândește-te la cuvinte, mesaje sau alte simboluri pe care ai vrea să le scrii sau să le desenezi pe un tricou. Scrie-le în Jurnalul de învățare.
2. Pe o coală albă care nu îți mai trebuie (o ciornă), joacă-te cu așezarea acestora. Stabilește locul, mărimea, culorile etc.
3. Personalizează-ți un tricou cu simbolurile la care te-ai gândit. Folosește materiale și instrumente potrivite.

Recapitulare și evaluare

- Dacă ai avea nevoie de un brad pentru un decor de serbare sau pentru a decora un spațiu, cum l-ai realiza?
- Privește cu atenție imaginile de pe aceste pagini și spune ce materiale și ce tehnici au fost folosite în fiecare caz.
- Care lucrare te inspiră cel mai mult? De ce?

Recapitulare și evaluare semestrială

*Dragul nostru prieten,
Ce ai descoperit în primul semestru despre lumea din afara și dinăuntru tău, la disciplina Arte vizuale și abilități practice? Construiește un răspuns dezvoltat, ajutându-te de întrebările din schema de mai jos.*

Explică răspunsurile tale.

Ai învățat cum să comunicai idei și sentimente, folosind elementele de limbaj plastic: punctul, linia, pata de culoare și forma?

Ai descoperit faptul că formele din natură pot fi un izvor de inspirație în arte?

Știi să fotografiezi portrete? Ce tip de încadrare îți place?

Ai încercat pictura cu lumină?

Ai învățat să tai, să decupezi după contur, să lipești, să răsucești, să înnozi, să coși, să construiești folosind tehnica origami, să ampretezi?

Ai învățat să construiești forme spațiale?

Ai aflat ce culori și ce amestecuri de culori preferi?

Cum te-ai simțit experimentând lucruri noi?

Ai contribuit alături de colegi la realizarea unui produs de grup (colaj, floare uriașă, alt decor)?

Amintește-ți de luna septembrie, când am început împreună călătoria printre idei, forme și culori.

Cum te simți după ce ai învățat să faci atâtea lucruri?

Privind ceea ce ai realizat până acum, înțelegi de ce noi, autoarele, am spus că toate ideile tale, adunate împreună, seamănă cu fațetele unui diamant? Scrie răspunsul tău în Jurnalul de învățare.

Îți urăm spor la învățat în continuare!

Andreescu la Barbizon, de Nicolae Grigorescu

Competențe:
1.1, 2.2, 2.3, 2.4.

Îți vei aminti:

- ce este compoziția;
- tehnica desenului în creioane colorate și acuarela;
- tehnica hașurii.

Vei descoperi:

- ce este valoarea;
- ce este linia directoare;
- cum se folosesc linia, punctul și forma cu scop decorativ.

6

Meseriile pământului

Subiecte aplicative:

Desenul, pictura, fotografia –
pasiuni sau meserii?

Meșteri populari și
meșteșuguri tradiționale

Povești din bucătărie

Țăran pe câmp, de Ion Andreescu

6 Meseriile pământului

Subiect aplicativ: **Desenul, pictura, fotografia** – pasiuni sau meserii?

Tema: **Compoziția**

Poveștile despre marii noștri pictori (N. Grigorescu, N. Tonitza, I. Andreescu, Th. Aman etc.) arată faptul că totul începe de la bucuria de a descoperi frumosul. Însă felul în care fiecare ajunge să pună tot acest frumos pe foaie, prin desen și pictură, se învață în mulți ani, la Școala de Arte.

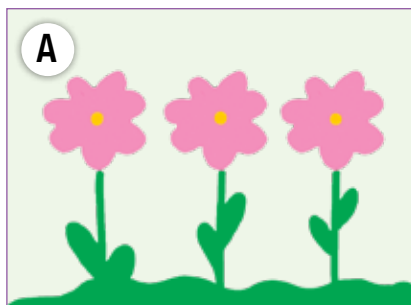
Într-un tablou, elementele nu se pun la întâmplare, ci astfel încât să se echilibreze între ele.

Atunci când reușim să folosim linii, puncte, forme și culori, cu sens, comunicând celor din jur idei și sentimente, spunem că am creat o **compoziție**.

Știi că adevărații artiști nu aleg calea cea mai simplă... previzibilă... obișnuită, pentru a realiza o compoziție? Iată mai jos câteva **reguli**.

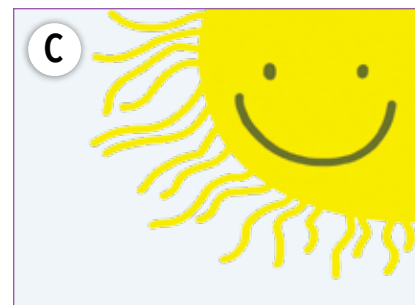
Ar fi bine să eviți:

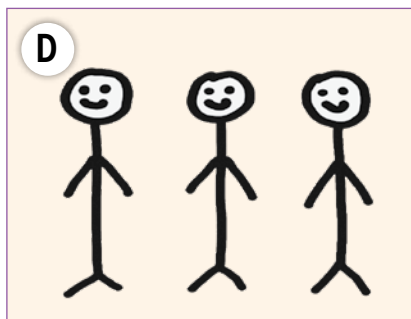
- să desenezi flori numai cu petale rotunjite;

- să faci aceleași forme de nori și să îi colorezi cu un singur fel de albastru;

- să-i faci chip soarelui și să-l așezi în colțul paginii;

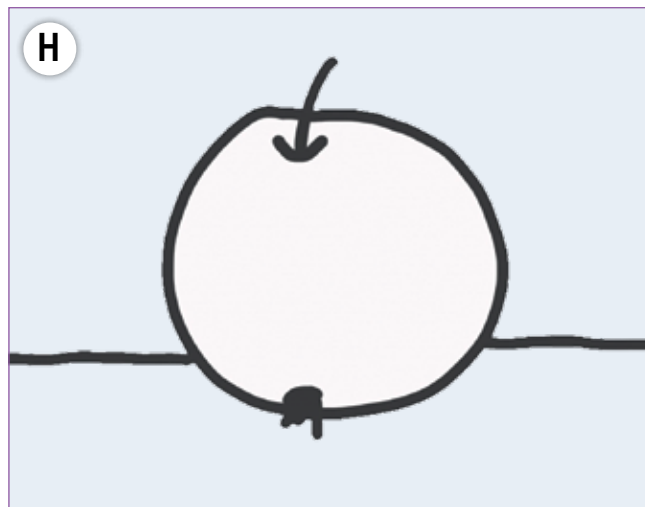
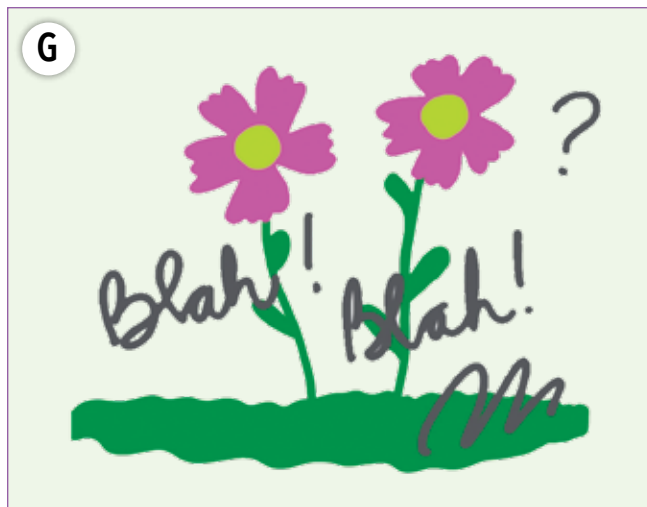
- să desenezi corpul oamenilor numai din linii;

- să faci frizuri folosind doar linii drepte;

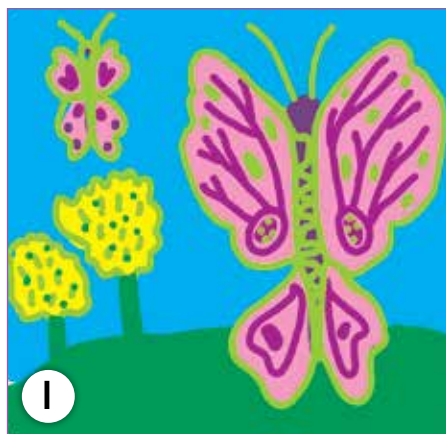
- să desenezi casele în același fel, folosind pătrat sau dreptunghi pentru bază și triunghi pentru acoperiș;

• să scrii în desen (benzile desenate sunt altceva!);

• să încadrezi obiectele fix în centrul foii de desen.

Compozițiile tale vor fi mult mai expresive dacă:

• vei așeza personajele în planuri diferite, sugerând apropierea și depărtarea prin mărime, culoare etc.;

• vei ieși din pagină cu personajele;

• te vei juca cu grupaje de forme.

1. Realizează o compoziție în care:
 - să așezi personajele în planuri diferite, sugerând apropierea și depărtarea;
 - să ieși cu personajele din foaia de desen (să desenezi doar o parte din ele).
2. Realizează un desen, alegând unul dintre titlurile: **Desenul, pasiunea mea** sau **Fotografia, pasiunea mea**.

6. MESERIILE PĂMÂNTULUI

Subiect aplicativ:
**Desenul, pictura -
pasiuni sau meserii?**

Tema: **Valoarea**

Despre pictorul Ștefan Luchian (fig. **A - Autoportret**), poetul plastic al florilor, se spune că de mic avea înclinații spre observarea naturii. Era nespus de trist atunci când vedea că florile mor toamna și ar fi dorit să le păstreze culorile pe pânză.

Florile din tablourile lui au o lumină aparte, discretă și gingașă. Pentru a ajunge la astfel de efecte, Luchian a studiat mult timp amestecurile de culori.

**Autoportret,
de Ștefan
Luchian**

Garoafe, de Ștefan Luchian

Privește cu atenție reproducerea din figura **B** și exercițiul din figura **C**. Există vreo legătură între ele?

Atunci când vorbim despre **valoare**, ne referim la poziția pe care o are o anumită culoare sau nonculoare pe scala de la deschis la închis. Negrul are valoarea cea mai mare și albul, valoarea cea mai mică. Între alb și negru se găsesc toate culorile, fie că sunt în stare pură (cum e roșul), fie că sunt în amestec (roșu + alb, roșu + negru, roșu + alb + negru etc.), fie că sunt griuri neutre (alb + negru) ca în figura **D**.

R + alb

R

R + negru

1. Joacă-te cu amestecurile dintre alb, negru și o culoare la alegere.
2. Joacă-te cu amestecurile dintre nonculori (alb și negru).

Vorbind despre artă

Amintește-ți pașii pe care îi faci atunci când privești o operă de artă, pentru a înțelege mesajul.

6. MESERIILE PĂMÂNTULUI

Alege una dintre cele două picturi realizate de Ștefan Luchian. Privește-o cu atenție în timp ce parcurgi pașii de la pagina 55. Răspunde în scris la întrebări.

La fântână (acuarelă)

Păstorița (pictură în ulei)

Subiect aplicativ: **Fotografia – pasiune sau meserie?**

Tema: **Linia directoare**

Asemenea pictorului, și fotograful poate fi artist. Majoritatea fotografiilor pornesc pe drumul acestei arte din pasiune, ca hobby. Însă mulți dintre ei ajung să facă acest lucru ca meserie, deoarece imaginile lor sunt apreciate sau dorite. Pentru a ajunge la performanța de a face fotografii inedite, fotografiile studiază foarte mult înainte de a crea o compoziție.

Unii fotografi creează tablouri cu imagini artistice (neobișnuite), alții fotografiază evenimente (reportaje, momente speciale din viața altor oameni etc.), unii sunt pasionați de modă, alții pur și simplu călătoresc și fotografiază diferite colțuri ale lumii, organizând apoi expoziții.

Atât în fotografie, cât și în pictură, adâncimea (impresia de apropiere – depărtare) poate fi scoasă în evidență prin prezența mai multor **planuri**.

Astfel, există planuri apropiate, situate aproape de fotograf (valurile, nisipul din fig. **A**), precum și planuri îndepărtate (vapoarele din fig. **A**). Adesea, planul cel mai îndepărtat de fotograf poate fi reprezentat de **linia orizontului** (linia orizontală imaginată, care delimitează cerul de pământ).

Adâncimea într-un tablou poate fi evidențiată folosind și alte elemente de compoziție, cum ar fi **linia directoare**. Ea poate fi reprezentată de orice element liniar (drum, pod, râu etc.), care conduce privirea prin imagine în direcția dorită de fotograf. De obicei, la capătul liniei directoare se află un punct de interes.

1. Privește imaginile **B** și **C**.
Ce elemente observi în planul apropiat? Dar în planul depărtat? Care este linia directoare? Către ce element îți îndrumă privirea?
2. Imaginează-ți că ești fotograf de meserie. Realizează o listă cu subiectele pe care ți-ar plăcea să le fotografiezi.

6. MESERIILE PĂMÂNTULUI

Subiect aplicativ: Meșteri populari și meșteșuguri tradiționale Tema: **Arta decorativă**

Din cele mai vechi timpuri, oamenii au avut ocupații diverse, în funcție de nevoi.

Unele dintre aceste ocupații presupun tehnici mai puțin obișnuite, care se învață prin ucenicie de durată, sub îndrumarea unui meșter consacrat. Așadar, nu orice muncă pe care o face cineva se numește meșteșug. Oamenii din popor spun că, pentru a ajunge să stăpânești un **meșteșug**, trebuie să i te devotezi cu curaj și cu răbdare, pentru că un meșter bun este mai mult decât un om care produce, este **un creator**. De regulă, tainele meșteșugurilor se transmit din tată în fiu (din generație în generație).

Cele mai multe dintre meșteșugurile tradiționale sunt o împletire a nevoilor practice ale oamenilor cu arta (cu frumosul).

1. Spune care dintre meșteșugurile tradiționale din lista de mai jos sunt ilustrate pe această pagină:

- olărit;
- încondeiat de ouă;
- confecționare de instrumente muzicale populare;
- confecționare de păpuși;
- confecționare de măști populare;
- prelucrarea lemnului;
- țesere și coasere de costume populare;
- picturi de icoane pe lemn și pe sticlă;
- împletire de papură.

2. Explică ce înțelegi prin proverbele următoare:

- „Meșteșugul vreme cere, / Nu se-nvață din vedere.”;
- „Omul cu meșteșug / Trăiește din belșug.”;
- „Meșteșugul e brătară de aur!”.

Pe iile înflorate, pe furcile de tors sau pe cuferele din lemn, pe vasele de pământ, pe pereții caselor, apar de foarte multe ori motive decorative cu origini îndepărtate. Sunt fie forme geometrice, fie plante, animale sau alte elemente din natură, stilizate.

Stilizarea este procedeul de simplificare a realității, prin păstrarea detaliilor caracteristice ale unui obiect sau ale unei ființe și folosirea lor pentru crearea unei imagini cu efect decorativ (fig. H, fig. I). De exemplu, prin stilizare, unei frunze i se reduc detaliile: numărul creșturilor, petele, nervurile foarte mici etc.; i se păstrează și i se accentuează forma și, eventual, nervurile mari. Frunzele cu anumite forme pot fi stilizate și sub forma figurilor geometrice (de exemplu, triunghi sau oval).

Pentru a crea un motiv decorativ, formele geometrice sau cele stilizate:

- se pot repeta;
- pot alterna în funcție de culori, grosimea liniilor, mărime;
- se pot așeza simetric (fig. J, K);
- se pot grupa etc.

Realizează un model decorativ, repetând forme geometrice sau stilizate, de-a lungul unei fâșii de hârtie (fig. 1).

Poți folosi fâșia obținută ca semn de carte (fig. 2)!

6. MESERIILE PĂMÂNTULUI

Subiect aplicativ:
Povești din bucătărie

Tehnici combinate:

Hașura, desenul în creioane colorate și acuarela

Asemenea unei picturi, desenul în creion (fig. A) poate fi o creație artistică, dacă ideile prezentate impresionează prin armonie și dacă este vorba despre o compoziție vie: se folosesc linii modulate, cu accente de culoare; se folosesc hașuri, cu efecte de aproape - departe, lumină - întuneric etc.

Îți amintești?

Atunci când încerci să desenezi un obiect sau o ființă și vrei să surprinzi zonele de lumină și de umbră, poți folosi tehnica hașurii (fig. B). Pentru aceasta, poți folosi creioane cu mină de duritate diferită: HB, 2B, 3B etc.

Accent de culoare

Există **creioane colorate speciale**, peste care se pune apă cu pensula și se obține efectul de acuarelă.

Linii modulate

Hașuri

B

HB

2B

3B

4B

5B

6B

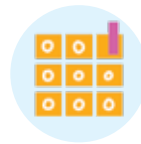
Bucătărie călugărească, de Ștefan Luchian

Atunci când vorbim despre desen în creioane colorate, nu ne gândim la cărțile de colorat, în care scopul principal este acoperirea perfectă a suprafețelor delimitate de contururi. Ca în pictură, se pot folosi două-trei culori care să se suprapună. Pentru efecte speciale și mai multă expresivitate, creioanele colorate pot fi asociate cu acuarela. În acest caz, începem desenul în creion (fig. 1 și 2) și apoi aplicăm acuarela (fig. 3). După uscare, putem interveni din nou cu creioane colorate, pentru a mări accentele în anumite locuri (fig. 4).

1. Realizează un desen în creioane colorate, cu titlul **Povești din bucătărie**. Joacă-te cu linii modulate, hașuri, accente de culoare.
2. Scrie o poveste în care personajul principal să fie cofetarul de la pagina 60.

- Știi că anumite **ingrediente din grădină** erau folosite și în artă, nu doar în bucătărie? Până nu demult, culorile pentru pânza de bumbac sau cea de in, dar și pentru țesăturile de lână, erau obținute din plante.
- Rețeta pentru a obține galben includea frunze de măr dulce, soc, ceapă, ștevie, urzici, șofran sau păpădie. Bejul se obținea din foi de ceapă, iar maro din frunze de nuc.

Recapitulare și evaluare

1. Recapitulează ce ai învățat și discută cu colegul de bancă sau într-un grup mic despre produsele din figurile **A** și **B**. Spune ce reprezintă și ce tehnici de lucru recunoști.

2. Privește toate lucrările pe care le-ai realizat până acum în unitatea **Meseriile pământului**. Apreciază-ți munca, alegând căsuțele care ți se potrivesc cel mai bine.

	Foarte bine	Bine	Suficient
Respectarea cerințelor	Am respectat toate cerințele.	Am respectat majoritatea cerințelor.	Am respectat câteva cerințe.
Creativitate	Mi-am folosit imaginația și am avut idei proprii.	Am folosit ideile mele de cele mai multe ori.	De cele mai multe ori, ideile nu mi-au aparținut.
Comportamentul în timpul orei	Mi-am respectat colegii și am păstrat curățenia la bancă pe tot parcursul orelor.	Mi-am respectat colegii și am păstrat curățenia la bancă în cea mai mare parte a timpului.	Nu am fost destul de atent cu colegii și cu ordinea la bancă.
Efortul depus	Mi-am dat tot interesul, am lucrat cu răbdare și migală.	Am fost destul de interesat în cea mai mare parte a timpului.	Nu am depus efort decât în mică măsură.

7

Lumea florilor

Subiecte aplicative:

Florile inspiră
Circuitul vieții
Natură moartă

Competențe:
1.1; 2.1; 2.3.

Îți vei aminti:

- cum să privești o pictură pentru a înțelege mesajul pe care îl transmite;
- tehnici combinate: îndoire, kirigami, desenul pas cu pas în creioane colorate, fuzionare, hașură, acuarelă;
- cum să illustrezi o poveste.

Vei descoperi:

- cum să construiești flori din hârtie, combinând tehnicile învățate;
- ce înseamnă natură moartă în artă.

Trandafiri roz, de Ion Andreescu

7 Lumea florilor

Subiect aplicativ: **Florile inspiră**

Tema: **Cum analizăm o reproducere?**

Gingașe și proaspete, cu un colorit surprinzător de variat, florile au fost izvor de inspirație pentru toți artiștii, fie ei pictori, sculptori, fotografi, muzicieni etc.

Dintre pictorii români, cel care se pare că le-a iubit cel mai mult a fost Ștefan Luchian. În tablourile cu flori: **Anemone, Dumitrițe, Părăluțe, Garoafe** etc., Luchian și-a exprimat dragostea pentru viață și pentru frumos. Opera sa este remarcabilă prin finețe și simplitate.

Privește cu atenție reproducerea **Lorica cu crizanteme**, în care Ștefan Luchian o înfățișează pe nepoata sa, Laura. Amintește-ți pașii pe care ar trebui să îi faci, pentru a înțelege ce mesaje ne transmit pictorii prin operele lor.

1. Îți faci o primă impresie.

- Care este prima impresie pe care o ai atunci când privești tabloul lui Luchian?
- Ce îți captează atenția?
- De ce anume îți amintește sau la ce te gândești când îl privești?
- Cum te simți privindul?

2. Privești tabloul cu mai multă atenție și îl descrii cât mai amănunțit.

- Ce vezi în pictură? Este o imagine reală sau fantastică?
- Când crezi că a fost făcută? Ce anume din tablou te ajută să identifici momentul?
- Care ar putea fi povestea din spate? Pe ce dovezi te bazezi atunci când te gândești la povestea respectivă?
- Dacă ai folosi și alte simțuri, nu numai văzul (de ex., auzul, mirosul, pipăitul), ce ai putea spune în plus despre povestea din spatele tabloului?

Lorica cu crizanteme, de Ștefan Luchian

3. Analizezi și interpretezi.

- Ce fel de culori și amestecuri de culori au fost folosite? Ce spun acestea despre momentul pe care vrea să îl reprezinte artistul?
- Ce se observă în planul apropiat? Dar în planul depărtat? De ce crezi că a ales Luchian să surprindă doar o parte din interiorul camerei și nu întreaga cameră? Ce ar putea să comunice cu ajutorul celor două obiecte, scaunul și fotoliul?
- Ce poți spune despre personaj? Ce îți comunică fața și poziția în care stă?
- Ce rol au florile în cameră? De ce apar și în fața, și în spatele Loricăi?

4. Apreciezi.

- Consideri valoroasă pictura realizată de Luchian? Explică.

Subiect aplicativ: Florile inspiră

Tema: Tehnica îndoirii și kirigami (arta de a tăia)

Nu numai iubitorii de culoare se inspiră din minunata lume a florilor, ci și cei pasionați de tehnicile de lucru cu hârtia. E o adevărată provocare să obții forme cât mai aproape de cele din natură, prin îndoire și tăiere. Încearcă și tu! Poți să urmărești etapele prezentate mai jos sau poți inventa alți pași și alte forme.

Exemplul 1. Flori obținute prin îndoire și lipire

Materiale necesare

cinci pătrate de hârtie, pentru petale;
un pătrat mic pe care se lipesc petalele; lipici.

- Îndoaie pe diagonala pătratului.
- Adu două colțuri spre diagonală, tot prin îndoire (ca la avion).
- Întoarce spre exterior colțurile părților îndoite.
- Lipește cele cinci petale pe un pătrat mic de hârtie, vârf lângă vârf.

Exemplul 2. Flori obținute prin tehnica kirigami

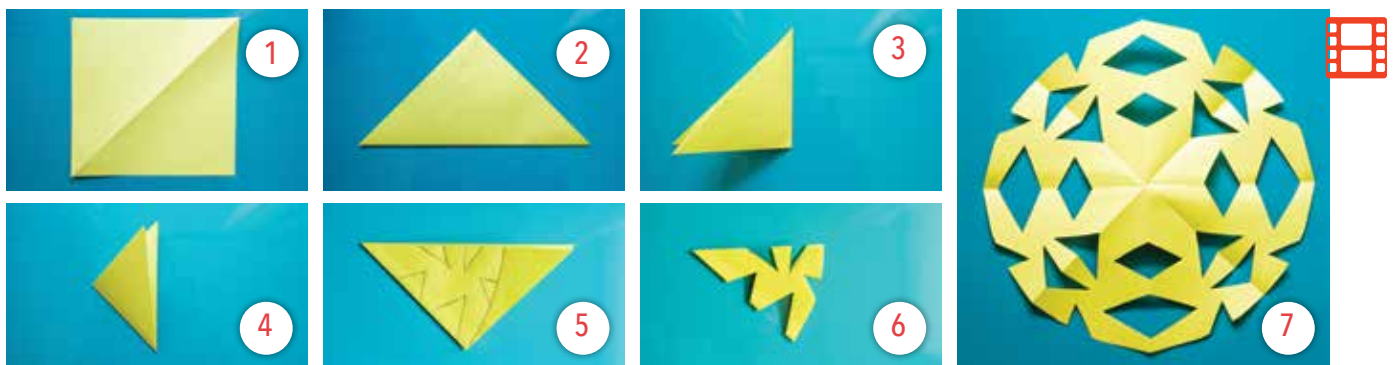
Materiale necesare

un pătrat de hârtie colorată, creion, foarfecă.

- Îndoaie pătratul de trei ori (vezi pașii 1, 2, 3, 4). Ultima formă obținută este un triunghi mic.
- Desenează un model, folosind linii (pasul 5).
- Scoate prin decupare părțile laterale din desen, dar lasă pe fiecare dintre cele două laturi ale triunghiului cel puțin una sau două zone nedecupate (pasul 6).
- Desfășă forma obținută (pasul 7).

Realizează flori din hârtie folosind ambele tehnici, îndoire și kirigami. Decorează cu ele sala de clasă sau păstrează-le ca decor pentru serbările de primăvară pe care le veți face.

7. LUMEA FLORILOR

Subiect aplicativ: **Circuitul vieții**

Tehnici combinate: **Desenul pas cu pas în creioane colorate**

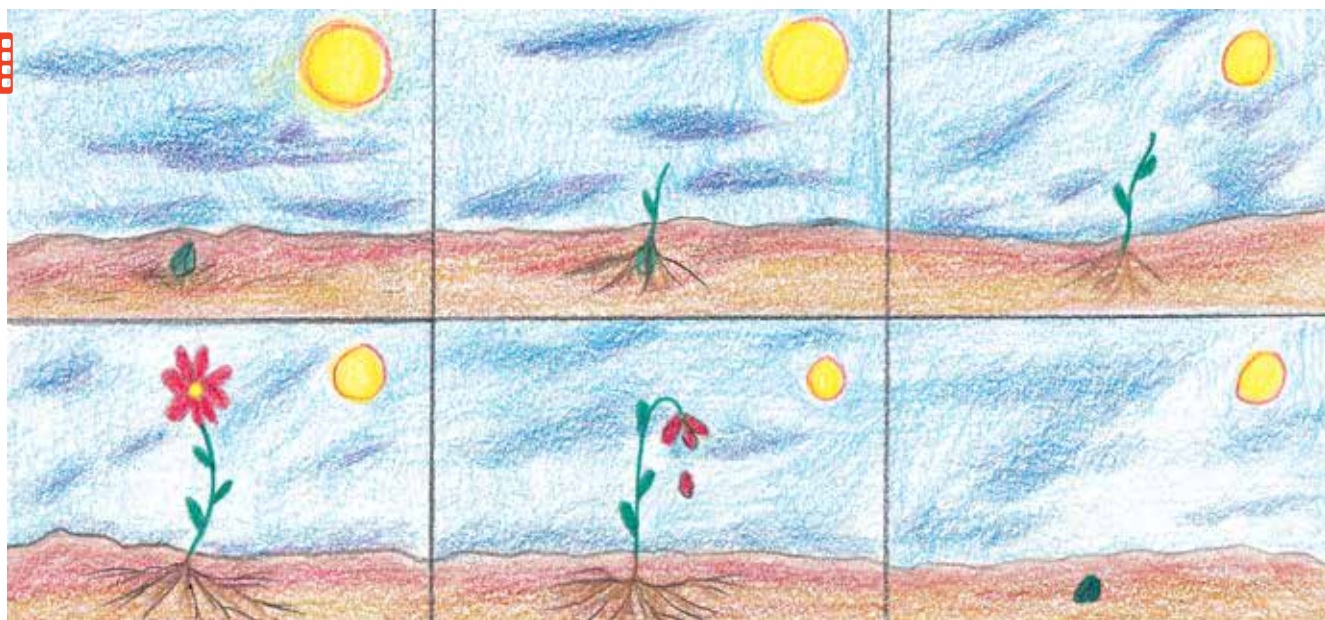
Ai citit **Povestea unei semințe**? Este o minunată aventură în care o sămânță mititică, purtată de vânt, ajunge pe un teren prielnic și încolțește. În timp ce crește se întrebă din ce familie face parte și cum vor arăta florile ei.

A

1. Privește etapele din figura **A** și spune ce observi.
2. Creează-ți propria poveste desenată, despre ciclul de viață al unei flori pe care o iubești.

Asemenea oamenilor, și florile au nume. Te-ai întrebat vreodată cine le-a denumit pe fiecare și de unde vine numele lor? Dacă nu ai cunoaște numele, ce anume din felul în care arată florile te-ar ajuta să le inventezi niște nume? Citește cu atenție fragmentul de mai jos, pentru a afla un posibil răspuns la întrebare.

Anicuța rămase încremenită când deschise ușa grădinii: văzu un covor nesfârșit de flori galbene. Copila nu mai putu face niciun pas: privea covorul de bănuți galbeni, ba parcă de luminițe, și încet-încet i se însenina toată fața.

Îl chemă degrabă pe Nicu, îl prinse de mână și începu să-l tragă întins către porțile grădinii. Parcă erau și mai dese floricelele galbene. Nicu rămase și el mut o vreme. Îl luă ca un fel de amețeață, apoi simți cum se încălzește.

— Da! A înflorit păpădia, șopti el parcă oftând ușor.

— Ce-a înflorit? îl întrebă copila.

— Păpădia, nu vezi?

— Ce-i aia păpădia?

— Păi, floricelele astea, așa le cheamă. Tu nu știi?

Anicuța clătină din cap. Nu știa...

— De ce le zice așa? Anicuței nu-i plăcea numele: niște flori așa de frumoase să aibă un nume așa de urât!

Nicu nu știu ce să-i răspundă. Se gândi și zise:

— Toate florile au numele lor. Pe păpădie cum s-o cheme altfel?

Anicuța privea pierdută covorul de flori și plimbarea domoală a albinelor.

— Florile-s frumoase, dar numele nu, zise ea supărată.

În gând, ea le pusese alt nume; le va zice: luminițe.

(fragment din **Păpădia**, de Ion Agârbiceanu)

1. Imaginează-ți că ești desenator de cărți pentru copii și că ai de ilustrat **Păpădia**, după Ion Agârbiceanu. Realizează o compoziție, așa cum te inspiră fragmentul.
2. Folosește doar creioane colorate și desenează un covor nesfârșit de flori galbene.

7. LUMEA FLORILOR

Subiect aplicativ: **Natură moartă**

Tehnici combinate:

Tehnica acuarelei, fuzionarea, hașura

Florile sunt nelipsite și din tablourile de natură moartă.

Natura statică sau **natura moartă** se referă la un gen de pictură care înfățișează un grup de subiecte neînsuflețite, așezate într-un anume fel, în funcție de ideea transmisă. Așadar, tot ceea ce apare într-o compoziție de acest gen nu este pus întâmplător, ci face parte dintr-un mesaj.

Unul dintre pictorii români renumiți pentru naturile statice echilibrate și încărcate de semnificație este **Nicolae Tonitza**.

Autoportret, de Nicolae Tonitza

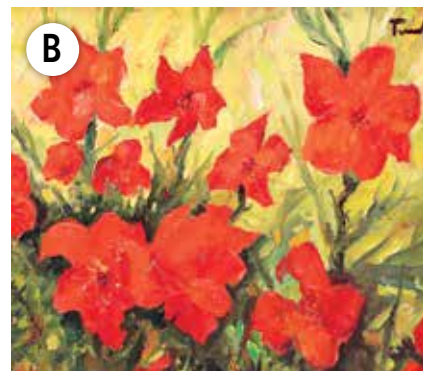

1. Recunoaște tablourile lui Nicolae Tonitza, după titlu:

- *Ulicică cu flori de câmp*
- *Flori roșii de clematis*
- *Iriși și lalele*
- *Trandafiri sălbatici*
- *Ulicică cu flori de vară*

2. Alege două dintre tablourile din imaginile alăturate. Spune ce observi și ce mesaje ar putea transmite pictorul.

Calitatea principală a unei compoziții realizate prin tehnica acuarelei este transparența. Secretul unei picturi expresive este felul în care întindem culoarea din acuarele: pensula se înmoaie mereu în apă, iar culorile se folosesc în amestec (fig. F, G); se va evita umplerea unui contur cu o singură culoare; prin alăturare și fuzionare (întrepătrundere), culorile se pun în valoare reciproc.

Când se sugerează lumini și umbre într-un tablou de natură moartă, pentru partea luminată a desenului se folosește un ton deschis, lângă care, pentru umbră, se așază un altul mai închis. În general, în acuarele se aplică o culoare mai închisă peste o culoare mai deschisă, și nu invers.

Desenează o compoziție cu natură moartă folosind, la alegere, tehnica acuarelei, fuzionarea sau hașura (fig. H).

- Specialiștii spun că înainte de a picta un tablou de natură moartă este bine să privim grupul de obiecte ca pe niște personaje, cu trăsături specifice: masculin, feminin, aspru, catifelat, cu contururi curbe sau format din multe unghiuri drepte etc.
- Când ne uităm la subiecte în ansamblu, ar trebui să identificăm centrul de interes și să stabilim felul în care vom încadra (cadrajul). Pătratul sugerează echilibru, dreptunghiul așezat pe lat, liniștea, dreptunghiul așezat pe înalt, misterul etc. De obicei, în natura statică obiectele ar trebui să fie în număr impar, iar obiectele lucioase ar trebui să alterneze cu cele mate, pentru a spori expresivitatea.

Recapitulare și evaluare

Privește toate lucrările pe care le-ai realizat în unitatea **Lumea Florilor**.
Alege cel puțin două și scrie pe o coală albă sau în **Jurnalul de învățare** ce observi, ghidându-te după imaginea de mai jos. Pune fișa în **portofoliul** personal.

Competențe:
1.1; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4.

Îți vei aminti:

- cum să comunicii idei și sentimente, folosind elementele de limbaj plastic: punctul, linia, pata de culoare, forma;
- tehnici combinate: desenhul în creioane colorate, amprentarea, decupare după contur, rupere, colaj, îndoire, împletire, realizare de forme 3D din materiale reciclabile.

Vei descoperi:

- ce înseamnă fotografia macro;
- ce este un animal-simbol;
- cum poți construi animale, combinând tehnici și materiale diferite.

8

În lumea celor care nu cuvântă

Subiecte aplicative:

Povestea unui fluture

Animale-simbol

Personaje de poveste

8 În lumea celor care nu cuvântă

Subiect aplicativ: Povestea unui fluture Fotografia macro

Insectele sunt printre cele mai îndrăgite subiecte în fotografie. Cu ajutorul camerei de fotografiat, poți surprinde și anumite detalii pe care nu le-ai fi văzut cu ochiul liber (fig. A).

Atunci când fotografiezi ceva foarte mic (cu mult mai mic decât palma ta: o insectă, o picătură de rouă, detaliile unei flori etc.), se spune că realizezi o fotografie **macro**.

Pentru acest gen de fotografie, ai nevoie de o cameră foto... obișnuită! Aproape toate aparatele de fotografiat (chiar și cele mici, pe care le credeați nu foarte performante) au posibilitatea de a fotografia în modul macro.

Un aparat foto are mai multe **moduri de fotografiere**, în funcție de subiectul ales. Unele moduri de fotografiere sunt manuale (adică poți face singur anumite setări, ca atunci când ai pictat cu lumină), în timp ce altele sunt automate (adică aparatul alege setările în locul tău) și sunt disponibile pe aproape orice aparat foto digital.

Cele mai întâlnite moduri de fotografiere automate sunt pentru: fotografie de portret, peisaje, macro, fotografie cu subiect aflat în mișcare, fotografie de noapte etc. Le poți recunoaște datorită unor simboluri similare pe toate camerele de fotografiat (fig. B). Pentru fotografia macro, simbolul este o floare (fig. C). Alege acest mod de fotografiere și poți porni în căutare de insecte!

Cum recunoști o fotografie macro?

Într-o astfel de imagine, subiectul apare adesea mai mare decât este în realitate și ocupă aproape toată imaginea. Obții acest efect apropiindu-te cât mai mult de subiect (fig. **D**).

De exemplu, figura **E** nu este o fotografie macro, deoarece fluturile a fost fotografiat de departe, nu i se pot observa detaliile și nu ocupă mult spațiu din imagine. În schimb, prin apropiere de subiect, figura **F** și mai ales figura **G** surprind mai multe detalii.

1. Privește figurile **H** și **I**.
Ce diferențe observi?
Cum apar culorile în desen? Dar în fotografie?
2. Realizează un album foto cu insecte surprinse în curtea școlii sau în apropierea casei tale.

8. ÎN LUMEA CELOR CARE NU CUVÂNTĂ

Subiect aplicativ: **Animale-simbol**

Tehnici combinate: **Desenul în creioane colorate; amprentarea**

Încă din cele mai vechi timpuri, animalele au făcut parte din viața noastră. Anumite caracteristici le-au transformat în simboluri, devenind surse de inspirație pentru artiști.

Iată câteva credințe de acest fel:

- câinele este simbolul loialității: „cel mai bun prieten al omului”;
- elefantul simbolizează longevitatea și memoria: „elefantul nu uită niciodată”;
- vulturul este simbolul puterii și al dorinței de libertate;
- țestoasa este expresia rezistenței, dar și a longevității;
- furnica simbolizează hărnicia și buna organizare: „o furnică mică, mică, / dar înfiptă vasăzică” (T. Arghezi, **O furnică**)

1. Privește figura **A** și spune ce materiale și ce tehnici au fost folosite pentru realizarea tabloului.

2. Realizează un desen sau o pictură cu animalul preferat. Informează-te și spune ce simbolizează animalul pe care l-ai ales.
3. Descoperă cum arată urmele lăsate de unele animale pe pământ. Realizează un desen cu astfel de amprente, pe care le poți sculpta într-o jumătate de cartof (fig. **B**).

Unele animale au devenit chiar embleme naționale:

- Cocoșul galic este simbolul neoficial al Franței. El vorbește despre curaj, vigilență și dragoste de viață.
- Castorul este emblema Canadei și este simbolul hărniciei și al priceperii în construcții.
- Cangurul este emblema Australiei.

Subiect aplicativ: Animale-simbol

Tehnici combinate:

Decupare după contur, rupere, colaj

În categoria animalelor-simbol, bufnița ocupă un loc aparte. În lume sunt cunoscute peste 200 de specii, motiv pentru care o întâlnim în simbolistica multor popoare. Este asociată cu înțelepciunea și cunoașterea.

1. Află mai multe informații despre bufnițe: înfățișare, mod de hrănire, de înmulțire sau alte curiozități.
2. Spune cum a fost creat colajul de mai jos.
3. Realizează un colaj cu titlul **Bufnița, animal-simbol**. Te poți ghida după etapele prezentate pe această pagină sau poți crea propria variantă.

Material necesare

- carton pentru corp;
- ziar pentru pene;
- hârtie colorată pentru ochi și cioc;
- foarfecă, lipici;
- creioane colorate/tempera.

1

2

3

4

5

6

7

8. ÎN LUMEA CELOR CARE NU CUVÂNTĂ

Subiect aplicativ: **Personaje de poveste**

Tehnici combinate: **Îndoire, împletire, colaj**

Știi că la întrebări poți răspunde nu numai cu ajutorul cuvintelor (oral și în scris), ci și prin desen, pictură, colaj etc.? De exemplu, la întrebarea *Care este animalul tău preferat*, doi copii au răspuns prin colaje în care au folosit tehnici diferite (fig. **A** și **B**).

Privește cu atenție cele două produse și spune unde observi următoarele tehnici:

- decuparea după contur;
- îndoirea;
- împletirea;
- ruperea liberă;
- șifonarea (mototolirea) hârtiei;
- tăierea liberă;
- lipirea.

1. Dacă ai fi un animal, ce ți-ai dori să fii? De ce? Răspunde la această întrebare combinând materiale și tehnici învățate până acum.
2. Realizează un colaj tridimensional, asemenea celui din figura **A**, în care să combini desenul și pictura cu alte tehnici: tăierea liberă, șifonarea hârtiei și lipirea etc.

Subiect aplicativ: Personaje de poveste

Forme 3D realizate din materiale reciclabile

Dintre poveștile fascinante despre animale nu lipsesc cele care au ca personaje principale crocodilii. Aceștia fac parte din familia reptilelor și, împreună cu păsările, sunt ultimii urmași ai Arhozaurienilor, o specie de dinozauri.

Joacă-te cu materiale reciclabile și creează-ți propria poveste cu crocodili. Poți urma pașii de pe această pagină sau îți poți imagina alte combinații de forme.

Materiale necesare

- o cutie de carton de la șervețele de masă, pentru corp;
- baza unui cofraj de ouă (de tipul celor pentru 10 ouă), pentru spate;
- bucăți din cofraj, pentru ochi și pentru coadă;
- cartonul de la o cutie cu patru iaurturi, pentru cap;
- două tuburi de carton de la hârtia igienică, pentru picioare;
- o ciornă (coală scrisă doar pe o parte), pentru ochi și pentru dinți;
- rest de material textil, pentru limbă;
- foarfecă, lipici, acuarele.

Pictează componentele crocodilului, sau acoperă-le cu resturi de hârtie colorată, rămasă de la alte proiecte (fig. A, B). Lasă-le la uscat.

Asamblează componentele prin lipire, ca în figura D. Componentele cozii pot fi înșirate pe o bucată de sârmă.

Recapitulare și evaluare

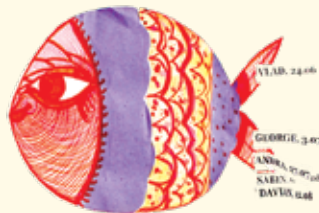
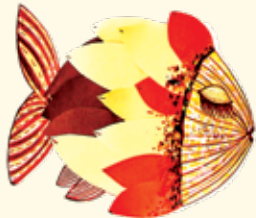
1. Privește toate lucrările pe care le-ai realizat în unitatea **Lumea celor care nu cuvântă**. Alege cel puțin o lucrare și scrie pe o coală albă sau în **Jurnalul de învățare** ce observi, ghidându-te după cerințele de mai jos. Pune fișa în **portofoliul** personal.

1. Enumeră trei lucruri pe care crezi că le-ai făcut bine.

3. Notează un lucru pe care l-ai învățat în urma acestui proiect.

2. Notează un lucru pe care l-ai schimba în lucrarea ta. Cum ai proceda?

4. Notează un lucru pe care l-ai înțeles foarte bine și un lucru pe care nu l-ai înțeles în totalitate.

2. Citește lista de mai jos. Vei descoperi calitățile care stau la baza creativității. Pe care dintre acestea consideri că le ai?
 - **ÎNCREDERE**: Abilitatea de a pune întrebări fără să te temi.
 - **SPIRIT DE OBSERVAȚIE**: Abilitatea de a sesiza detalii.
 - **MODESTIE**: Abilitatea de a recunoaște că nu știi chiar totul.
 - **ATENȚIE**: Abilitatea de a urmări o sarcină.
 - **CURIOZITATE**: Explorare și experimentare.
 - **INVENTIVITATE ÎN UTILIZAREA RESURSELOR**: Când reușești să folosești ce ai la îndemână.
 - **ENERGIE**: Abilitatea de a duce totul la bun sfârșit, fără a te plictisi.
 - **ACȚIUNE**: Nu doar gânduri și vorbe, ci fapte.

Competențe:
2.1; 2.3; 2.4.

Îți vei aminti:

- tehnici combinate: modelaj, înnodare, șnuruire, origami, decupare după contur, ștanțare, lucru cu materiale din natură.

Vei descoperi:

- cum să-ți faci singur costume și decoruri pentru serbări, combinând diferite tehnici și materiale.

9

Inventează/ Reinventează

Subiecte aplicative:

Din inimă

Costume și decoruri

9 Inventează/Reinventează

Subiect aplicativ: **Din inimă**

Tehnici combinate: **Modelarea sârmei, înnodarea, șnuruirea**

Se spune că „nu contează cât dăruiești, ci cât de multă dragoste pui în ceea ce dăruiești”. La fel de important este și modul în care dăruiești. O privire caldă, un zâmbet, o îmbrățișare, o vorbă bună etc. pot însoți un dar sau pot fi daruri în sine.

Atunci când dăruim din toată inima, cu entuziasm, îi însuflețim și pe cei care primesc, deci o inimă dăruită din inimă înseamnă bucurie dublă.

Descoperă, pe această pagină, cea mai simplă modalitate de a crea un dar, o inimă.

Materiale necesare

- sârmă de cupru (ușor de modelat);
- fire textile groase;
- mărgel, paiete, steluțe etc.

1

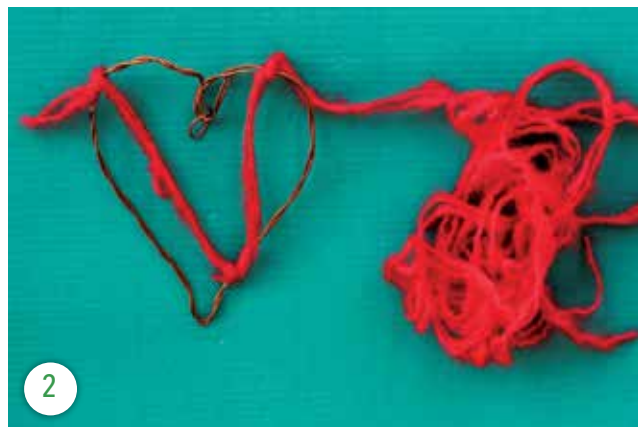
Pasul 1. Se modelează inima din sârmă (poate avea o formă diferită de cea convențională).

3

Pasul 3.

Pe rețeaua de fire se cos sau se prind, cu fir subțire de sârmă de cupru, mărgel, paiete, steluțe etc. pentru a obține efecte speciale.

2

Pasul 2. Se înnoadă unul dintre capete pe sârmă și se șnuruiește, astfel încât să se acopere toată suprafața, asemenea unei rețele. La final, cel de-al doilea capăt se înnoadă de sârmă.

Creează un cadou prin tehnici de lucru cu fire. Poate avea orice formă îți dorești.

Subiect aplicativ: **Din inimă**

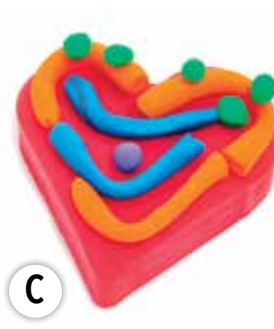
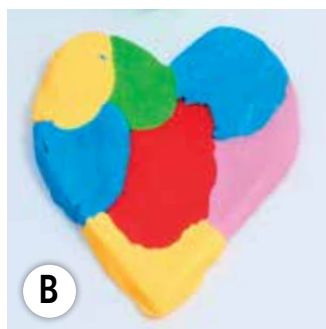
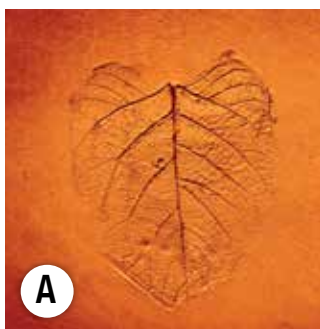
Tehnici combinate: **Modelaj, origami**

De ce un obiect pe care îl realizezi cu mâinile tale (handmade) este mai valoros decât unul cumpărat?

Cu un strop de imaginație, oricine se poate încumeta să creeze mici accesorii, bijuterii, brelocuri, figurine etc. Aceste lucruri pot fi confecționate și cu ajutorul unei paste speciale pentru modelaj. Seamănă cu plastilina și cu lutul, doar că este mai ușor de modelat, mai rezistentă și disponibilă în orice culoare.

Poate fi modelată cu mâna sau cu ajutorul unor instrumente, prin diferite procedee:

- imprimarea în pastă a unor texturi, linii sau imagini (fig. **A**);
- mozaic: piese mici, lipite împreună (fig. **B**);
- aplicarea de forme, materiale din natură, nasturi etc., pe un suport din pastă (fig. **C, D, E, F și G**);
- sculptura: obținere de figurine cu o tematică diversă, în funcție de prilejul cu care dăruim;
- mărgelile: obținere de sfere (culori și mărimi diferite), înșirate pe un fir rezistent.

1. Realizează un obiect pe care să-l oferi unei persoane dragi. Folosește modelajul.
2. Realizează o inimă prin tehnica origami (fig. **H**).

9. INVENTEAZĂ/REINVENTEAZĂ

Subiect aplicativ: **Costume și decoruri**

Tehnici combinate: **Lucru cu materiale din natură, decupare după contur, ștanțare**

Ai participat vreodată la serbări școlare? Cu ce prilejuri au loc astfel de manifestări? Cum te-ai pregătit pentru serbare?

Orice serbare devine un moment de neuitat pentru toți participanții (copii, părinți, bunici, profesori etc.), dacă se colaborează la punerea acestora în scenă. Serbarea nu se limitează doar la roluri învățate. **Decorurile și costumele** sunt cele care contribuie în egală măsură la succesul activității. Când spunem decoruri, ne referim la totalitatea obiectelor cu ajutorul cărora se creează cadrul în care se desfășoară un spectacol de teatru, balet, film sau o simplă serbare.

Decorurile și costumele lucrate manual au o frumusețe aparte. Te provocăm să realizezi împreună cu colegii costume și decoruri pentru o serbare despre anotimpuri. Folosiți materiale și tehnici simple, ca în exemplele următoare.

Exemplul 1.

Coronițele anotimpurilor

Materiale necesare

- farfurii de carton;
- forme ștanțate din hârtie colorată;
- foarfecă, lipici.

Taie un orificiu cu foarfeca în centrul farfuriei.

De acolo, începe tăierea sub formă de triunghiuri, până la marginea plată a farfuriei. Îndoiește către exterior triunghiurile tăiate (vezi fig. A).

Pe ele, lipește forme ștanțate. Acestea se vor potrivi cu specificul fiecărui anotimp (fig. B, C și D).

Exemplul 2. Pălăriile anotimpurilor

Materiale necesare

- carton;
- materiale din natură, presate (frunze, flori etc.);
- hârtie colorată;
- tempera sau acuarele;
- foarfecă, lipici, pensule.

Realizează un cilindru dintr-un carton mai gros. Borul pălăriei se obține dintr-un cerc din același carton. Pentru a lipi borul pălăriei de cilindru, repetă pașii de la exemplul 1. Lipește triunghiurile în interiorul cilindrului.

Decorează pălăria cu elemente specifice fiecărui anotimp. Poți folosi materiale din natură sau elemente obținute prin desen/pictură și decupare după contur.

1. Realizează o listă cu posibile decoruri pentru o piesă ce are ca titlu **Cele patru anotimpuri**.
2. Realizează cu colegii decoruri și costume pentru o serbare, la alegere.

9. INVENTEAZĂ/REINVENTEAZĂ

Subiect aplicativ: **Costume și decoruri**

Tehnici combinate: **Pictură pe materiale din natură**

Resursele din natură folosite în realizarea costumelor și decorurilor vor atrage și mai mult atenția, dacă inventezi moduri inedite de a le pune în valoare. De pildă, te poți juca cu elementele de limbaj plastic învățate: linie, punct, culoare, formă, ca în fig. 1, 2, 3, 4, 5.

Folosește linia și punctul cât mai creativ, pe **frunze** sau pe **pietre**!

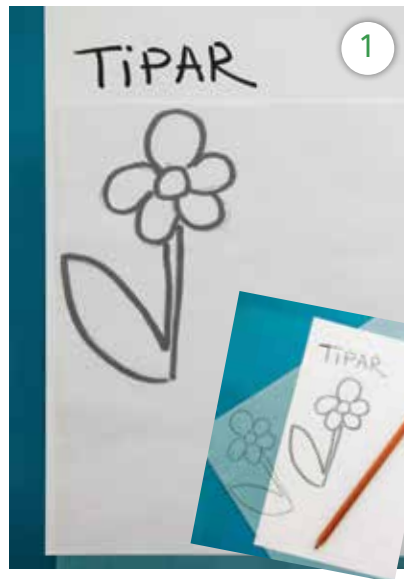
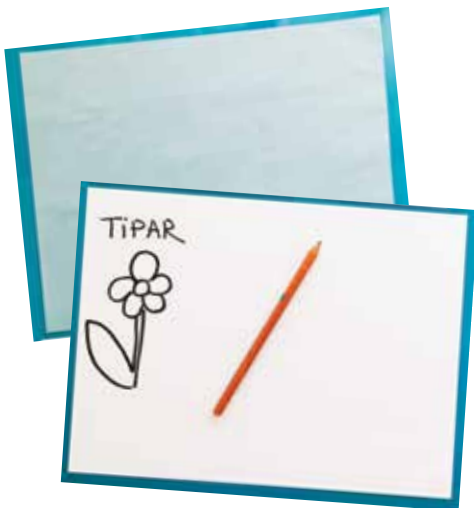
Subiect aplicativ: Costume și decoruri

Tehnici combinate: Scoaterea unui tipar

Atunci când îți dorești să folosești în realizarea costumelor și decorurilor anumite forme (tipare) desenate de alți colegi, poți parcurge pașii următori:

Materiale necesare

- tiparul, o coală de hârtie
- un creion și o coală de calc.

Pasul 1. Copiază pe coala de calc conturul desenului ales. Folosește un creion cu mină moale!

Pasul 2. Întoarce coala de calc pe cealaltă parte, așaz-o pe o coală albă și reconturează.

Pasul 3. Observă că desenul s-a imprimat pe coala de dedesubt în poziție inversă. Repetă pasul 2 și îngroașă conturul imprimat pe coala albă.

Pasul 4. Poți folosi desenul de pe coala de calc de câte ori dorești, pentru a obține mai multe desene.

Recapitulare și evaluare

1. Privește toate lucrările pe care le-ai realizat până acum în unitatea Inventează/Reinventează. Ai realizat împreună cu colegii costume și decoruri pentru o serbare despre anotimpuri sau un alt produs pentru un proiect comun? Ce materiale și ce tehnici ai folosit?
2. Autoevaluare de grup

Proiectul _____

Numele membrilor din grup _____

În echipă, decideți care sunt răspunsurile care descriu cel mai bine munca realizată împreună. Completați enunțurile de mai jos cu comentarii specifice.

- Am terminat sarcina la timp; am utilizat eficient timpul dat. Precizăm că
- Ne-am încurajat reciproc și am cooperat unii cu alții. Cele mai bune momente au fost atunci când
- Am folosit vocea de interior în comunicare. Au mai fost și excepții de la această regulă, atunci când
- Fiecare și-a exprimat ideile și a ascultat/apreciat ideile celorlalți. Ideile exprimate în grupul nostru au fost
- Cel mai bine ne-am descurcat la
- Ne-am descurcat mai puțin bine la
- Data viitoare, am putea îmbunătăți

Casă cu gard, de Ștefan Luchian

Competențe:
1.1; 2.3; 2.4.

Îți vei aminti:

- să formulezi opinii despre mesajele comunicate prin limbaj vizual;
- ce înseamnă perspectiva în fotografie.

Vei descoperi:

- lucruri interesante despre spațiul în care trăiești;
- ce este textura;
- cum se pot crea aplicații tridimensionale din fâșii de hârtie.

10

Trecut, prezent, viitor

Subiecte aplicative:

Clădirile povestesc
Joc și inspirație
Lumea prin ochi diferiți

Casă din Viena, de Friedensreich Hundertwasser

10 Trecut, prezent, viitor

Subiect aplicativ: Clădirile povestesc Spațiul în care trăim

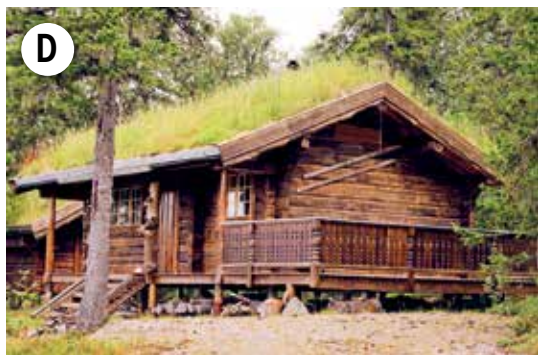

Ai privit vreodată cu atenție casele/clădirile din localitatea în care trăiești? Din ce materiale sunt făcute? Ce poți spune despre formele lor? Există lucruri care se repetă? Despre culori, ce poți spune? Se potrivesc cu împrejurimile în care au fost construite? Ce poate să comunice forma unei case?

Arhitecții din lumea întreagă s-au gândit la soluții prietenoase cu mediul, iar creativitatea i-a dus în direcții spectaculoase (fig. A, B, C, D).

Multe dintre formele clădirilor, precum și elemente de pe fațadele lor sunt inspirate din **formele naturale**.

Renumit pentru stilul său unic și pentru atenția cu care a descoperit spectacolul naturii, Antoni Gaudí, un arhitect de origine catalană, a lăsat în urma sa un tip de artă ieșit din tipare (fig. E).

Interior din
Sagrada Família,
de Antoni Gaudí

Realizează un colaj, un desen sau o pictură prin care să spui povestea unei case sau a unei clădiri mai puțin obișnuite. Combină tehnicile învățate.

Ca să putem înțelege și aprecia arhitectura prezentului, ar trebui să facem o călătorie în timp. Acest lucru nu este imposibil, pentru că în multe zone din țara noastră au fost create Muzele ale Satului, în care casele spun povești despre trecut (fig. F, G, H).

1. Imaginează-ți că ești ghid în localitatea în care te-ai născut. Conduci un grup de turiști și le prezinți casele și poveștile lor. Oprește-te la una dintre ele, care îți place mult, și spune tot ce știi despre ea: Cui îi aparține? În ce an a fost făcută? Cine a făcut-o? Din ce materiale? Câte generații au stat în ea? etc.
2. Împărțiți-vă în grupuri mici. Alegeți-vă câte un Muzeu al Satului din lista de mai jos (sau altul). Faceți o vizită în mediul virtual sau vizionați un film despre muzeul ales. Comunicați colegilor într-o formă cât mai atractivă informațiile aflate.
 - Muzeul Satului Bănățean, Timișoara
 - Muzeul ASTRA, Sibiu
 - Muzeul „Dimitrie Gusti”, București
 - Muzeul „Romulus Vuia”, Cluj-Napoca
 - Muzeul Satului, Baia Mare
 - Muzeul Satului, Galați
 - Muzeul Satului Maramureșean, Sighetu Marmăției
 - Muzeul Satului Bucovinean, Suceava
 - Muzeul Satului Brănean, Bran
 - Muzeul Satului Vâlcean, Bujoreni
 - Muzeul Satului, Golești – Argeș
3. Observă materialele din care se construiau odinioară casele. Observă și formele lor. Descoperă câteva asemănări și deosebiri față de casele din prezent (fig. I, J).

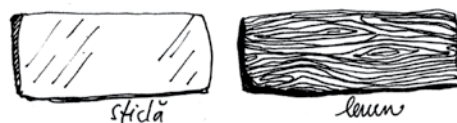
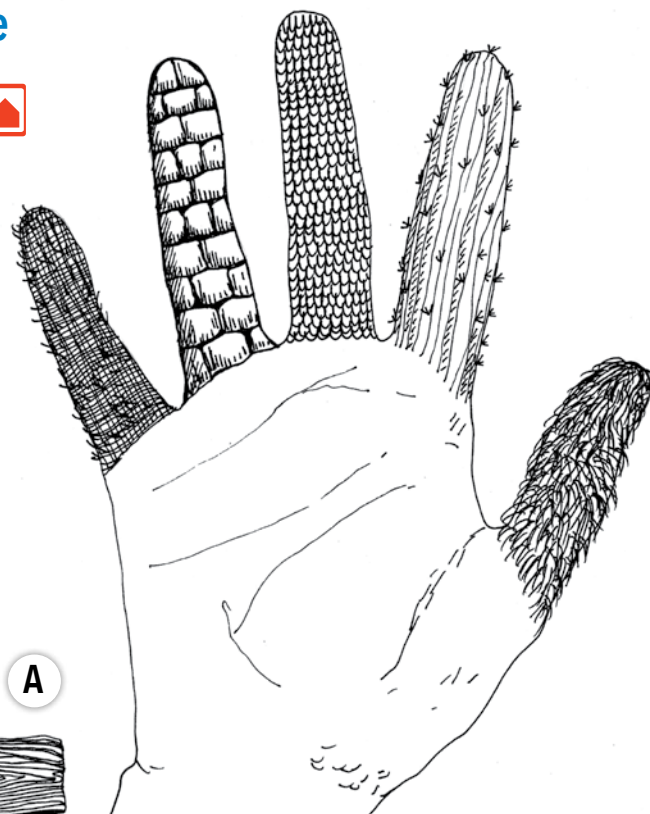
Subiect aplicativ: **Joc și inspirație**

Tema: **Texturi**

Pentru a ajunge la performanța de a crea opere de artă unice și ieșite din comun (asemenea lui Gaudí), artiștii s-au antrenat mult timp, combinând nu numai formele și culorile, ci și texturile, asemănătoare celor din natură.

Textura este un element plastic care se referă la felul în care reprezentăm suprafețele. Ea este legată de senzația pe care o avem atunci când atingem o suprafață, sau pe care ne-o imaginăm atunci când privim o operă de artă.

1. Privește cu atenție figura **A** și spune ce deosebiri există între felul în care au fost desenate cele cinci degete.
2. Imaginează-ți că plimbi mâna pe trunchiul unui copac (fig. **B**). Comunică celorlalți colegi ceea ce simți, prin intermediul desenului.
3. Imaginează-ți că mângâi o pisică (fig. **C**). Spune ceea ce simți, prin desen sau pictură.
4. Imaginează-ți că ții în mână un trandafir. Desenează ceea ce simți.

Subiect aplicativ: Joc și inspirație

Tema: Aplicații tridimensionale

Compozițiile tridimensionale (care au și înălțime), realizate prin jocuri cu fâșii de hârtie, sunt un alt tip de antrenament și o provocare a imaginației. Trebuie doar să ai curajul să combini în fel și chip benzi de hârtie late, înguste, scurte, lungi, tăiate drept, ondulat sau în zigzag, îndoite, răsucite, de culori diferite etc. (fig. A).

Creează o casă specială, tridimensională, folosind fâșii de hârtie. Urmărește etapele de pe această pagină.

Pasul 1. Alege resturi de hârtie de diferite culori.

Pasul 2. Taie fâșii de lungimi și lățimi diferite.

Pasul 3. Îndoiaie fâșiile la capete, spre interior sau spre exterior. Aplică lipici pe capetele îndoite și construiește!

10. TRECUT, PREZENT, VIITOR

Subiect aplicativ:

Lumea prin ochi diferiți

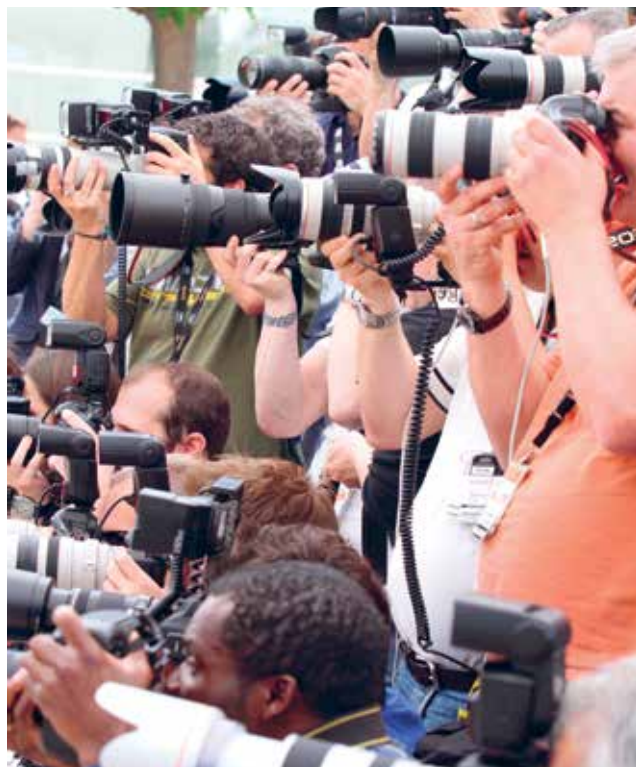
Tema: **Perspectiva în fotografie**

Se spune că „ziua de ieri este istorie, ziua de mâine este un mister, iar ziua de astăzi este un cadou”. Ce crezi că semnifică acest lucru?

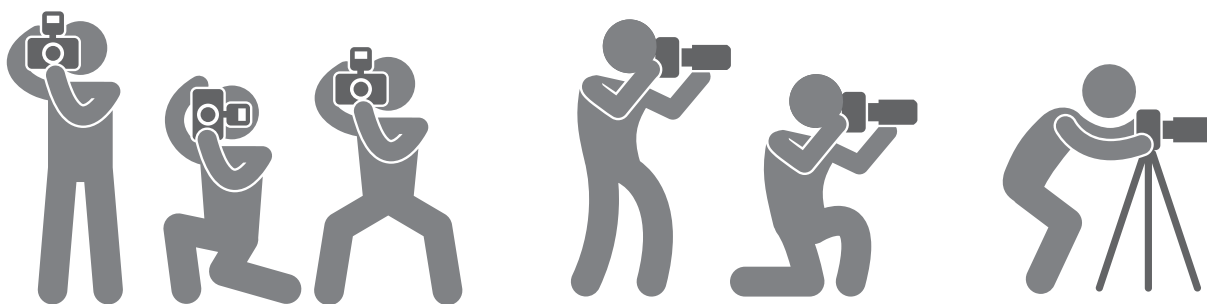
O modalitate de a immortaliza prezentul, astfel încât un mesaj să poată fi transmis din trecut în viitor, este fotografia.

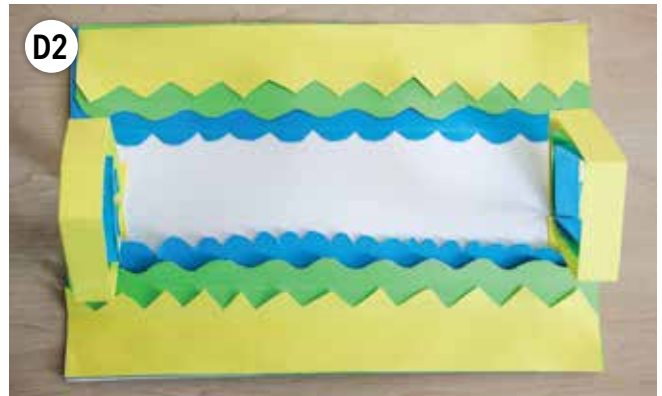
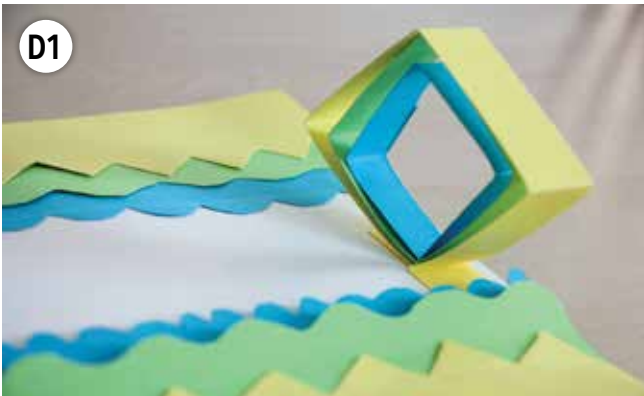
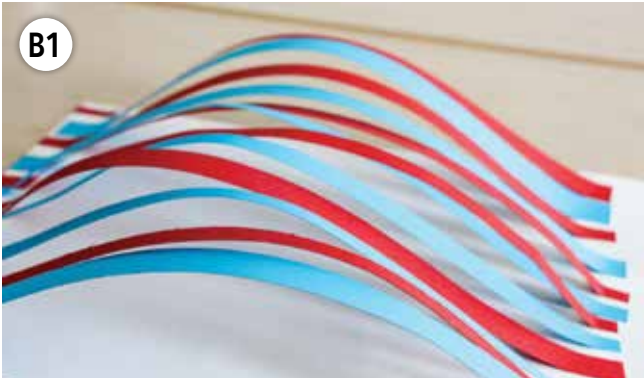
Pentru a fi sigur că transmiți un mesaj sau o informație în mod cât mai sugestiv, este important cum privești lucrurile prin lentila aparatului de fotografiat, adică din ce perspectivă. Chiar dacă două persoane fotografiază același lucru, imaginile pot fi foarte diferite!

1. Fotografează același subiect, modificându-ți: poziția corpului (fig. **A**), poziția camerei (felul în care o ții) și unghiul din care privești (de sus, de jos, de la același nivel, din lateral).
2. Privește fig. **B1, B2, C1, C2, D1, D2, E1, E2** de pe pagina 93 și spune, pentru fiecare caz, din ce poziție crezi că a fost fotografiat fiecare lucru. Care variantă ți se pare mai sugestivă? De ce?

A

Recapitulare și evaluare

La începutul acestui manual te-am invitat să scoți la lumină ideile din afara și dinăuntrul tău, prin limbajul specific artei. Să te joci cu imaginația. Să ai curaj să combini și să exprimi ceea ce gândești și simți. Privește drumul pe care l-ai parcurs până acum la Arte vizuale și abilități practice. Apreciază-ți lucrările. Poți folosi, ca exemplu, tabelul de pe această pagină.

Lucrarea mea	Respectarea instrucțiunilor/ pașilor	Îndemânare și pricepere	Creativitate, originalitate	Comportament și efort	Unde mă încadrez eu?
	<p>Nu am planificat înainte să mă apuc de lucru.</p> <p>Nu am înțeles prea bine pașii pe care trebuia să îi urmez.</p>	<p>Îndemânare minimă, neatenție și lipsă de control.</p>	<p>Nu am reușit să mă exprim.</p> <p>Nu am avut idei.</p>	<p>Nu mi-am dat deloc silința.</p> <p>Am pierdut timpul la oră.</p>	
	<p>Am planificat înainte să mă apuc.</p> <p>Am înțeles doar câteva dintre instrucțiuni.</p>	<p>Îndemânare moderată în utilizarea instrumentelor.</p>	<p>Am reușit cât de cât să îmi exprim ideile.</p> <p>Am avut câteva idei personale.</p>	<p>Am depus un efort moderat.</p> <p>Am folosit destul de eficient timpul.</p>	
	<p>Am planificat cu mare atenție înainte să mă apuc.</p> <p>Am înțeles toate instrucțiunile.</p>	<p>Îndemânare foarte bună în utilizarea instrumentelor.</p>	<p>Am avut idei originale și am reușit să mă exprim în mod foarte creativ.</p>	<p>Am depus un efort grozav.</p> <p>Am valorificat foarte bine ora, nu am stat deloc degeaba.</p>	
	<p>Mai presus de așteptări!</p>				

Recapitulare și evaluare finală

1. Amintește-ți lucrurile învățate în acest an școlar despre elementele de limbaj plastic. Ca să-ți fie mai ușor, urmărește tabelul de pe această pagină.
2. Dă exemple de cel puțin cinci tehnici pe care le-ai folosit pentru a crea obiecte frumoase și utile. Care tehnică îți place cel mai mult? De ce?

	LINIE	FORMĂ	CULOARE	ÎN COMPOZIȚIE
ECHILIBRU				
MIȘCARE				
CONTRAST				
REPETIȚIE				
ACCENT				

RECAPITULARE ȘI EVALUARE FINALĂ

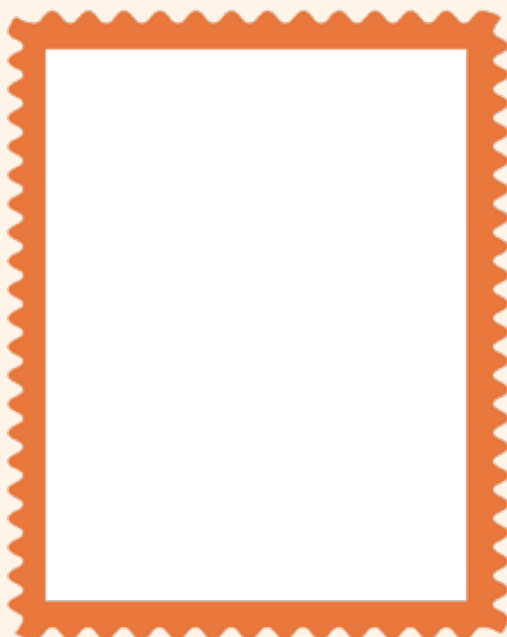
Realizează o fișă asemănătoare cu cea prezentată pe această pagină. Completează răspunsurile și pune fișa în **portofoliul** personal.

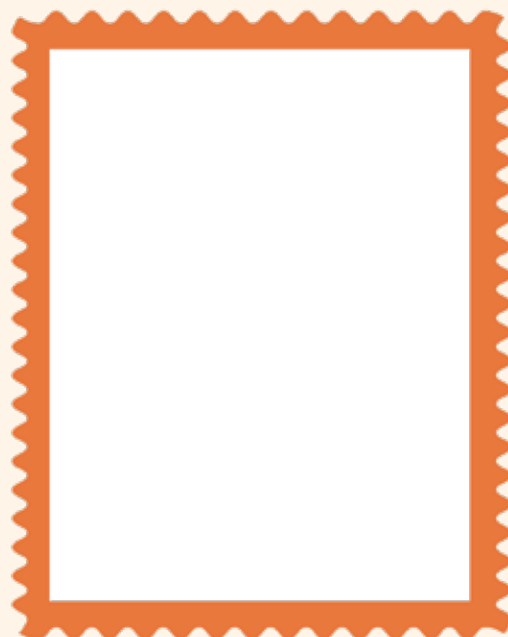
Proiectul meu preferat din acest an a fost _____ pentru că _____.

Tehnicile mele preferate sunt _____.

Dacă aș putea schimba un lucru pe care l-am făcut în acest an la **Arte vizuale și abilități practice**, acesta ar fi _____.

Portretul profesoarei/profesorului meu
de **Arte vizuale și abilități practice**

Autoportret

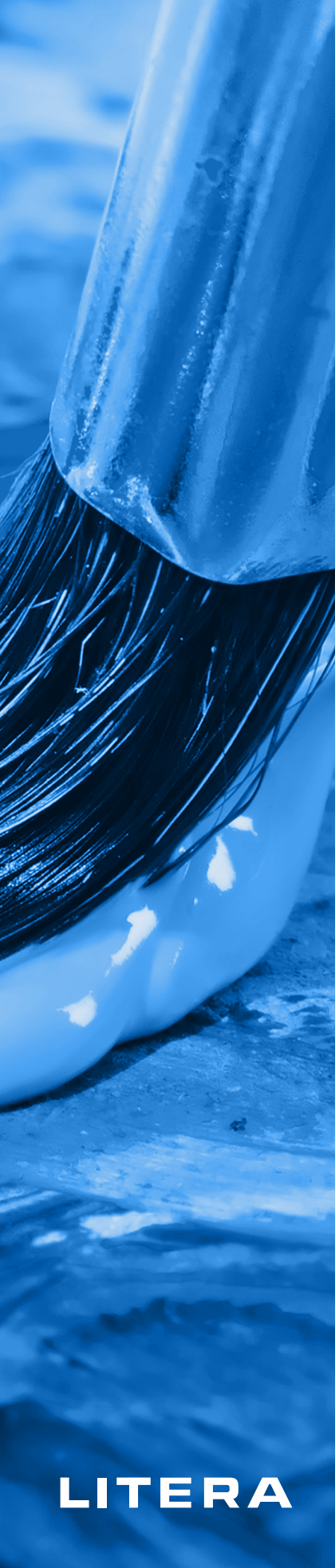
Colorile,
noncolorile sau
amestecurile de
culori preferate

NUMELE: _____

CLASA: _____

*Amintește-ți de luna septembrie, când am început împreună călătoria printre idei, forme și culori.
Cum te simți după ce ai învățat să faci atâtea lucruri?*

Manualul este prezentat
în variantă tipărită
și în variantă digitală.

Varianta digitală are un
conținut similar celei tipărite.
În plus, cuprinde o serie de
activități multimedia interactive
de învățare (exerciții interactive,
jocuri educaționale, animații,
filme, simulări).

Tradiție din 1989

 www.litera.ro

ISBN 978-606-33-7673-3

LITERA